ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 587 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1898 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 24-6 20 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎ. 1316 24 ԷՅԼՈՒԼ 1314 Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 587

"بوزانتیون"
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته . صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
بوزانت کچیان
مطبعه و اداره خانه‌سی بابعالی جاده‌سنده ۲۳-۲۵ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՄՈՒԺԻԿԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԷ ԻՆՉ ԸՆԹԱՑՔ ՈՒՆԵՑԱՄ Է «Հանրային Լուսաւորութիւնը» ՌՈՒՍ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԿԱՐԳԵՐՈՒ ՄԷՋ

Հանդիպա՞ծ էք՝ Պոլսի փողոցներուն մէջ՝ Մուժիկ ուխտագնացներուն, որք կ'երթան Երուսաղէմ, կամ Աթոնոս ։ Բնաւ չէք շփոթիր. զի խումբ խումբ կ'պտըտին, ու շուտ կը ճանչցուին ։ Նո՛յն երկար և բնորոշ վերարկուն ամէնուն վրայ ալ, դո՛ւն ուրեք նոր, որ իրենց հետ մէկ տեղ աշխարհ եկած, իրենց հետ կ'ընէ ամէն ճամբորդութիւններն, ու սահմանուած ըլլալ կ'թուի իրենց հետ մէկ տեղ վերջացնելու իր աշխարհային վաղանցիկ կեանքն ու ասպարէզը ։ Նո՛յն կապոյտ աչքերը, նոյն մութ դեղին անխնամ մօրուքով շրջապատուած ։ Ճարպով փայլուն, ողորկ և արեւուն դէմ շողացող նոյն բնատհմիկ [illegible]՝ այծի մորթով, կարծեօք ։ Ոչխարի հօտերու նման, իրարու հետեւելով կ'երթան, ու կ'դառնան, միամիտ նայուածքներ ուղղելով ամէն կողմ Պոլսի փողոցներուն մէջ, գոհունակ ժպիտով մը խաչակնքելով ամէն եկեղեցիի առջեւ ։ Գոհ են. զի իրենց կեանքին էն մեծ բաղձանքին կ'հասնին, Ս. Տեղեաց ուխտագնացութիւնն ընելով ։ Գոհ են նաեւ, զի այս ուխտաւորներ Ռուսիոյ մուժիկ կամ երկրագործ դասակարգին էն ընտիր անդամներն են և էն բարեկեցիկ ։ Անցեալ օր տեսանք այն քանի՛ մը հարիւր պուլկար հիւրերն ալ որք եկած էին իրենց Նոր եկեղեցիին օծման հանդէսին ։ Բայց այս Պուլկարներ, թէեւ մեծ մասամբ գիւղացիի բնիկ տարազով, աւելի մաքուր հագուած էին ։

Մուժիկին այս աստիճան անուսմնալը պէտք չէ վերագրել զայն կըրթելու համար միջոցներու անբաւականութեան միայն ։ Ռուսական նախորդ Վարչութիւնք այս մասին որոշ ծրագիր մ'ունեցած են ։ «Նախ Հաց, յետոյ ուսմունք»՝ ռուսական ներքին վարչութեան հիմնական սկզբունքն է ։ Բստ այսմ, Աղեքսանդր Բ., որուն յիշատակն ա՛յնքան կ'յարգուի այսօր Ռուսիոյ ամէն ուշիմ, ամէն զարգացեալ տարրերէն, Մուժիկներուն դպրոց տալէ առաջ, հաց տալու հիմնական ճարը խորհեցաւ, և 60ական թուականներուն «ճորտերուն ազատագրման» տնտեսական մեծ վերանորոգումն ի գլուխ հանեց ։ Ինչուան այն ատեն միլիոնաւոր Մուժիկներ իբրեւ [illegible] մէկ կալուածատէրէ միւսին կ'անցնէին այն ագարակին հետ որուն մէջ կ'աշխատէին, հողին կապուած ստացուածքներ էին, որք հաց թէեւ կ'գտնէին՝ ինչպէս այն մշակական կենդանիներ որոց վիճակակից էին, բայց իրենց համար սեփական ապագայ մը չինելու ազատութենէն զուրկ էին. քաղաքացիական շատ մը իրաւունքներ չէին վայելեր, իրենց տէրն ու իշխանն ագարակապետն էր, որուն անհաշիւ չարճարութիւնները կամ մոլութիւնները վիճակի յաճախակի փոփոխութիւններու կ'ենթարկէին Մուժիկներն ալ ։ Աղեքսանդր Բ. դրամ փոխ տուաւ այս Մուժիկներուն՝ գնելու այն հողեր որոց վրայ կ'աշխատէին ։ Ագարակատէրները մէկ մէկ գումար ստանալով հրաժարեցան իրենց աւատապետական իրաւունքներէն, և Մուժիկներ պարտական եղան Տէրութեան միայն՝ իրենց մշակած հողին արդիւնքէն տարուէ տարի բան մը վճարելով, սա չափ տարի ետքը բացարձակ տէր ըլլալու համար իրենց հողին ։

Աւելի հողատէրներն, այն դրամներով զոր ստացան ի գին իրենց նախկին սեփականութիւններուն և իրաւունքներուն, քաղաք թափեցան, և եթէ ոմանք կերան լմնցուցին հեշտութիւններու մէջ, աւելի խելացիներն եռանդով ձեռնարկեցին ճարտարագործութեան, և ա՛յն թուականէն ի վեր է որ գործարաններ բացուեցան ու շատցան Ռուսիոյ մէջ, և Եւրոպայի հողագործական մեծագոյն երկիրն ըլլալէ չդադրելով հանդերձ, Ռուսիա յառաջադէմ մտաւ նաեւ ճարտարագործական մեծ երկիր մը դառնալու համար, ինչպէս կ'տեսնենք որ կ'ըլլայ հետզհետէ ։ Միւս կողմէ, ինքնօրէն ինքնակաց դրութեան մը տիրացած, Մուժիկը գուրգուրալով իր հողի պատառին վրայ, և զայն շատ աւելի աղէկ մշակելով քան երբ լոկ ստրուկն էր նոյն հողին տէրոջ, ա՛լ աւելի մեծ մղում տուաւ իր երկրագործութեան, ու կ'տեսնենք այսօր թէ նոյն իսկ Հնդկաստանի և Ամերիկայի ցորեններուն յԵւրոպա մուտքն զգալապէս չէ պակսեցուցած Ռուսիոյ գերակշիռ դիրքն իբրեւ «Եւրոպայի Շտեմարանը» ։

Բայց տնտեսական և ընկերական այս մեծ յեղաշրջումի մէջ ընդ որ անցաւ Ռուսաստան, ո՛չ ժամանակ կար ո՛չ առիթ՝ հանրային կրթութիւնով զբաղելու գիւղերուն մէջ ։ Ասոնք ուրի՛շ գործ ունէին այն ատեն, գիւղերը, ժամանակակից Պատմութեան էն մեծ փորձերուն, էն յիշատակելի յեղաշրջումին այն լաւին ասպարէզները ։ Աղեքսանդր Բ. և իր նախարարք ամէն մտադրութիւն կեդրոնացուցին ճորտերուն ազատագրման գործն յաջողութիւն մը հանդիսացնելու ։ Մէյ մէկ գործ՝ մէյ մէկ շրջանի համար, կ'ըսուէր, կ'ըսէր Աղեքսանդր Բ. մտովի, եւ աւելին չփորձեց, և կեանք ալ չունեցաւ փորձելու ։ Իր որդին, Աղեքսանդր Գ., զբաղեցաւ սանձելու և պատժելու այն ծայրայեղ տարրեր որք իր մեծապէս և իր ժողովրդին համար պաշտելի հօր վերջին տարիները քիչ շատ տրտմեցուցեր էին ։ Հետեւապէս, Աղեքսանդր Գ. պատեհութիւն չունեցաւ ռուս ժողովրդին ստուար զանգուածներուն համար բան մ'ընելու ։ Կարգն եկաւ Նիքոլա Բ.ի ։

Նիքոլա Բ. իր գահաժառանգութեան ժամանակէն ջերմ հոգածութիւն ցուցած էր կրթական խնդիրներու ։ Աշխարհի շուրջն իր ծանուցեալ պտոյտ շատ բացած է իր միտքը կարգ մը տնտեսական և ընկերական խնդիրներու ։ Իր գահակալութեան օրէն ի վեր է որ կ'լսենք թէ կրթական Պաշտօնարանը միջոցներ կ'խորհի հանրային կրթութիւնը [illegible] և [illegible] հաշտեցնելու ։ Նախորդ կայսրներու ժամանակ, կ'խորհուէր թէ Մուժիկին երկրագործութիւնը պէտք է խաղաղութեան ժամանակ և զինուորական ծառայութիւնը՝ պատերազմի ժամանակ. թէ իրմէ սպասուածն է հաւատարմութիւն առ Պետութիւն և առ Օրթոտոքսութիւն, և թէ այս վիճակներ կամ այս պարտաւորութիւններ շատ խորունկ խելք կամ շատ զարգացած իմացականութիւն չեն պահանջեր ։ Եւ իրօք ալ, այն անուս, անտաշ զանգուած ցայս վայր բիրտ ոյժ մը եղաւ Տէրութեան համար ։ Բայց Նիքոլա Բ.ի գաղափարներն աւելի զարգացած են այս մասին ։ Իր մանաւոր հրահանգներուն համեմատ, ուղղակի իրեն կ'տեղեկագրուին գիւղային դպրոցներու բացման և ընդարձակման վերաբերեալ գործեր, և ամէն կուսակալութենէ պարբերաբար տեղեկագրեր կ'ստանայ «Հանրային լուսաւորութեան» յառաջդիմութեան վրայ ։ Նախորդ Վարչութիւնք այնքան փոյթ չէին տաներ Մուժիկին կրթութեան. նաեւ սա՛ մտածումով թէ մի՛ գուցէ գիրք և լրագիր կարդացող գեղջուկներու միլիոնաւոր դասակարգը խնդիր հանող անճարակ տարր մը դառնայ օրին մէկը ։ Բայց հիմակ այնպիսի զգուշութիւններ չեն կաշկանդեր ռուսական Պաշտօնարանն Հանրային Կրթութեան ։ Ռուս թերթեր հիմակ աւելի յաճախ կ'արձանագրեն գիւղերու մէջ նախակրթութեան զարգացման վերաբերող լուրեր ։ Իրաւ, դեռ շա՞տ ժամանակ պէտք է որ Ռուսաստանի ահագին տափաստաններուն մէջ դաստիարակութիւնը [illegible] ըլլայ, այսինքն՝ իր զաւակը դպրոց չղրկող Մուժիկը տուգանքի կամ բանտարկութեան ենթարկուի, ինչպէս կ'ըլլայ կեդրոնական և արեւմտեան Եւրոպայի մէջ ։ Բայց գեղջկային դպրոցներու տարուէ տարի աւելնալն ևս ինքնին կ'ցուցնէ երիտասարդ Կայսեր խաչելն իր Մուժիկ հպատակներուն ապագային նկատմամբ ։

Ներելի չէ՞ արդեօք յուսալ որ հանրային կրթութեան այսքան բարեկամ Վեհապետ մը պիտի չթոյլատրէ որ Կովկասեան կարգ մը վարժարանք փակ մնան, և անփոփոխ շարունակուին այնպիսի նորահնար տրամադրութիւններ որոց միակ արդիւնքը պիտի ըլլայ վնասեցնել ժողովրդեան եռանդն և զոհողութեան զգացումն հանրային կրթութեան ծաւալման համար ։ Այն Կովկասցի հաւատարիմ, աշխատասէր և ուշիմ ժողովուրդ մինչեւ ցայսօր իր զաւակաց կրթութեան համար բեռ չէ եղած Տէրութեան վրայ, եւ վստահ կրնանք ըլլալ որ այսուհետեւ ալ բեռ պիտի չըլլայ, Տէրութեան տալով հանդերձ ուղիղ եւ հաւատարիմ ոգիով տոգորուած ուսեալ և բարեկիրթ հպատակներ ։ Ստորադաս պաշտօնեաներ գուցէ շահ ունենան գործն ուրիշ կերպ հասկցնելու ։ Բայց երբ խնդիրն հասարակաց կրթութեան սէրը գործին կ'վերաբերի, վստահ կարելի է ըսել թէ Նիքոլա Բ. Կայսրն ինք անձամբ պիտի քննէ զայն, և իր մեծ և հզօր Տէրութեան պատուոյն արժանավայել լուծում պիտի տայ խնդրոյն ։

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՋ ԴԵՐԸ

ՏՂՈՑ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ[*]

Պարզասիրութեան վարժեցնենք մեր զաւակները, մանաւանդ մեր աղջիկները. գեղեցկութիւնը ճոխ արդուզարդերու մէջ չի կայանար. գեղեցիկ պատկերի մը շրջանակը կարեւորութիւն չունի. Թող անոնք մինչեւ 12—13 տարու մանաւանդ, բնաւ պճնասիրութեան գաղափարը չունենան, այլ ուսումնասիրութեան. հոգ տանինք որ երբեք մեր աղջիկներուն ներկայութեան անոնց գեղեցկութեան համար չի շնորհաւորեն զանոնք այդպէս անոնց ունայնամտութիւնը կ'արթննայ ։ Իսկ չի քաշուինք գովելէ իր աշխատասիրութիւնն. անոր առջեւ արհամարհանք ցոյց տանք մեծածախ հագուստներու, ճոխ գլխարկներու համար. և միշտ անոր միտքը լեցնենք թէ մարդն հագուստէն չեն դատեր ։ Զզուելի է տեսնել 10—11 տարեկան աղջիկներ որք արդէն մեծ կարեւորութիւն կուտան իրենց հագուստ կապուստին, ու պուպրիկներու պէս զարդարուած պճղրած միջոցնուն, արհամարհանօք կ'նային միւս պզտիկ աղջիկներուն, որք աւելի պարզ հագուած են, և ազատօրէն կ'վազեն կ'վազվռտեն՝ փոխանակ արձանի պէս կենալու ։ Պճնասիրութիւնը պատուհասն է աղջիկներու. շատեր անոր զոհ կ'երթան, տոքնելով, աշխատելով օրն ի բուն որպէս զի կարենան եղանակին համեմատ աղուոր հագուստ չինել, և շատ անգամ առողջութիւննին վրայ կուտան ։ Որքա՜ն լաւ կ'ըլլար, եթէ սովորած ըլլային պարզասիրութեան. եւ այդ աշխատութիւնը՝ բնականաբար քիչ մը չափաւորուած՝ ուրիշ աւելի կարեւոր բանի մը տային ։ Չէ թէ միայն հագուստի պճնասիրութիւնն ատելի է, այլ նաեւ խօսակցութեան ու ձեւերու պճնասիրութիւնն ։ այս պարագային ալ մայրն է պատասխանատուն ։ Պզտիկ տարիքէն մայրը կրնայ խլել զաւկին սրտին մէջէն ամէն չար սերմ, եթէ ջանայ. և աղջիկ մը շատ կանուխ յայտնի կ'ընէ պճնասէր ըլլալը կամ չըլլալը. և մայրն երբ ուսումնասիրած ըլլայ անոր բնութիւնը՝ կրնայ պէտք եղածին պէս մաքառիլ այդ մոլութեան դէմ ։ Ամէն ինչ որ կեղծ է, ատելի է, չկայ բան մը աշխարհիս վրայ որ այնքան հաճելի ըլլայ որքան բնական հրապոյրը. Նոյն իսկ քաղաքավարութիւնը պէտք է բնական դարձած ըլլայ տղոց. անոնք ոչ միայն ճիւղերու առջեւ այլ միշտ բարեկիրթ ըլլալու են ։ Դժբախտաբար ծնողքներուն մէջ իսկ կան շատեր որք շատ ազնիւ շատ քաղաքավար են ուրիշներու առջեւ, մինչդեռ իրենց ներքին կեանքին մէջ ամէնէն կոշտերն և ամէնէն [illegible]ներն են ։

Քաղաքավարութիւնն իբրեւ զարդ կ'ծառայէ անոնց. կ'զգենուն զայն երբ ընկերութեան մէջ մտնեն ինչպէս գլխարկ մը կամ ձեռնոց մը ։ Շատ աղջիկներ, նոյնիսկ շատ կիներ, կ'դադրին հաճելի ըլլալէ, մինչեւ անգամ ձանձրացուցիչ կ'դառնան, երբ իրենց ձեւերուն՝ իրենց խօսակցութեան մէջ կեղծ ու բռնազբօսիկ կերպեր դնեն. այդ՝ կրթուած կամ ուսեալ ըլլալու նշան մը չէ. ընդհակառակն՝ ճշմարտապէս կրթուողը [illegible], և ամէն բանին պարզն ու բնականը կ'ընտրէ ։ Համեստութիւնն այնքան թանկագին գոհար մ'է որ մեզմէ շատեր զայն տեսած ըլլալու բախտաւորութիւնն իսկ չունին, և մեզմէ [illegible] կ'ցանկայ իր զաւկին համար ձեռք անցընել զայն ։ Արդարեւ կ'կրկնապատկի արժանիքն այն անձին որ իր ամէն առաւելութեանց ու զարգացման կ'միացնէ համեստութիւն ։ Իրաւ է որ բնածին տուրք մ'է համեստութիւնը, բայց դաստիարակութեամբ մանաւանդ կրնայ ներմուծուիլ անոր գաղափարը տղուն մտքին մէջ ։ Անոր աչքին առջեւ դնելու է միշտ թէ մարդ որքան որ ուսեալ և զարգացեալ ըլլայ, միշտ իրմէ աւելի արժանաւոր տէր անձինք կրնան գտնուիլ. և թէ ա՛յն ատեն քայլ մը առած կ'ըլլայ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ երբ զգայ թէ ինքն ոչինչ է, և թէ իր գիտութիւն անհուն, բաղդատելով ինքզինքը ճշմարտապէս գիտուններու հետ ։ Ապահովաբար ամէն անոնք որ յաւակնոտ են, պիտի դադրէին այնպէս ըլլալէ, եթէ առիթ ունենային յաճախ հանդիպելու ճշմարիտ արժանիք ունեցող և իրենցմէ բացարձակապէս բարձր զարգացման տէր անձերու ։ Մեր մէջ շատ կան յաւակնոտներ, որովհետեւ անոնք ընդհանրապէս իրենցմէ ստորին, իրենցմէ ստորիններն հետ յարաբերութեան մէջ են, երբեք իրենցմէ բարձրագոյնը չեն տեսած, և կ'ենթադրեն թէ աշխարհիս ամէնէն գիտունն, ամէնէն կրթեալն իրենք են, և իրենց կարողութեան բարձունքէն արհամարհանքի ակնարկներ հազիւ կ'հաճին նետել հեք մանկանցուներուն վրայ ։

Ո՛րքան կ'աւելնայ մարդուս զմայլումն ու յարգանքը ամէն այն անձանց համար որոց քով միտք և սրտի ընտիր յատկութեանց հետ կարելի է գտնել համեստութիւն ու պարզութիւն ։ Ուստի ամէն բանէ առաջ սովրեցնենք մեր զաւակներուն պարզ ու համեստ ըլլալ, օրինակներով, խրատներով, վերջապէս ինչ միջոցով որ կարելի ըլլայ անոնց սրտին մէջ զետեղենք զզուանք յաւակնոտութեան դէմ. չեմ ըսեր յաւակնոտներու դէմ. որովհետեւ պէտք չէ երբեք որ տղայք ատելութեան կամ պժգանքի գաղափարն ունենան ո և է մարդու համար. մարդկային ամէն մոլութենէ փրկեցնելու է զանոնք, բայց վարժեցնելու է արգահատիլ անոնց վրայ որք զոհերն են այդ մոլութեան. օրինակի համար, ալքոլամոլութենէ սոսկալու են անոնք, բայց երբեք ծաղրելու չեն երբ հանդիպին գինովի մը. ընդհակառակն արգահատելու են անոր վրայ ։ Ես բաղդ ունեցայ ճանչնալու սրտի ու մտքի ընտիր դաստիարակութիւն առած աղջիկ մը, որուն հայրն ու մայրը կ'նեղուէին չար ու ոխերիմ անձի մը թշնամանքներէն. Հարցուցի նորատի օրիորդին թէ ի՞նչ կը մտածէ այդ անձին նկատմամբ. «—Ո՛հ, ըսաւ, ամէն գիշեր կ'աղօթեմ որ Աստուած զինքը բժշկէ իր չարութենէն. որովհետեւ ո՛վ գիտէ որքան դժբաղդ է ան այս վիճակին մէջ ։ »

Միթէ ամենքս չէ՞ պիտի փափաքէինք այս աղջկան մայրն ըլլալու, և կամ այս մօր աղջիկը ։

Ս. ՆԱԱՑԻՍ

---

[*]. — Այս յօդուածին Ա. մասն հրատարակուած է երէկի թուով ։

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՇԵՐ ՈՒ ՆԿԱՐՆԵՐ

ՀԱՆԴԷՊ ԼԵՐԻՆ

Մեր Պոսֆորին հակառակ, որուն երկու ծայրերը ծովու մը մէջ կ'լայննան ու կ'անհետանան, Լեման՝ եռօղակ եռագունակ լիճ երկա՜ն՝ երկու ծայրերուն կ'անձկանայ կ'գետանայ ու կ'երթայ մինչե՜ւ ամպերուն մէջ կ'աներեւութանայ ։ Երկու մարմնի մէջ ոլոր մոլոր երկնցող թե՜ւ մըն է Պոսֆոր, լուրթ-ու-վարդ-ու-կաթ աղջիկ մանուկ մը՝ մանկադեղ մօրն ու հօրը մէջտեղ խաղաղազուարճ խայտացի՜ն. Ծովացեալ աստուածուհւոյ ծփանուչ ծաւի մարմին մըն է Լեման, որ լրթագոյն վարդագոյն կիկին առաւօտները լեռնէ լեռ կ'երկնցնէ ու կ'բարձրացնէ մինչե՜ւ ամպերը ։ Պոսֆոր ալ ամպերուն և աստղերուն կ'խառնուի՝ Պոնտոսը պաշարող մշտահոսան մեծ գետերուն թեւերովն, և Միջերկրական-Ովկէանոսով ալ անհուն տարածութեան կը սահմանակցի կոհակներուն արծաթօղակ անվախճա՜ն շղթայաձգութիւնով ։ Հա՛ թէ հոն, թափանցիչ ո՛րքան թափանցիկ գեղով մը կ'ներկայանայ Բնութիւնն. եւ Լեմանէն Պոսֆոր եկող ուղեւորն. «Ա՜հ, Լեմա՜ն» կ'գոչէ, որպէս Պոսֆորէն Լեման գացող ուղեւորն. «Ա՜հ, Պոսֆո՜ր» կ'հառաչէ ։ Զոյգ անդիմադրելի գեղուհիներու հրապոյրն է որ կ'ըմբռնէ զքեզ, և որ... զո՜յգ մարմնոյ բաղձանքը կ'ծնանի ի քեզ. մարմի՜ն մ'ունենայիր յՈւշի կամ ի Բադէ, ու մարմի՜ն մ'ունենայիր ի Մէգա-Ռէւմա կամ ի Սօֆա-Պուռնի ։ Ու միակ գեղեցկապաշտ հոգին հաղորդակցութեան մէջ դնէր երկու մարմինները, որուն մին ըլլա՜ր կին, ու միւսն ա՛յր մարդու մարմին ։

Բանաստեղծը տարօրինակ տենչեր ունի, զոր չը՛ հասկնար ռամիկը, ռամիկ միտքը ։ Իր քնարին սուրբ չեշտերը սուր կ'ծակեն պղծախօս լեզուն, կ'մխրճեն կ'մաքրեն չարանախանձ հոգին ։ Ու կ'շարունակէ բանաստեղծն երգել Գեղեցիկն, ընդերեւցնել Տեսլականը ։

Գեղեցիկ ափեր ու գեղեցիկ լեռ. Լեմա՜ն ու Մօն-Պլա՜ն ։ Ո՛չ այդ լիճն ալիքն ունի, ո՛չ այդ լեռը վախճան ։ Այդ սպիտակ կամո՞ւրջն է լճին սկիզբն, այդ կամուրջէն անդին, ո՛հ, հոգ չէ, ցամաք չէ. հոն ալ կապոյտ, հոն ալ ջուր ։ Այդ սպիտակ ձիւնէ պսա՞կն է լեռան կատարն ու վախճանն. այլ ո՛ւր ձիւնը մեր աչքին համար կ'վախճանի, հո՛ն ալ դարձեալ ձիւն կայ, ձեան շտեմարա՞նը կայ ։ Ո՞ գիտէ ո՞ր թռչունն հոն բոյն կ'դնէ. այդքան բարձր կատարներու վրայ հրեշտակ միայն կ'երեւակայէ մարդ, կամ Ամենակալն ։ Ցօղնած կամ աչօվ համակուած՝ աչքերդ ամպածրար այն բարձունքներէն վար կ'իջնեն յամրօրէն, անդրաշխարհեան անծա՜ռ տեսիլներու խորհրդապաշտիկ թելադրութիւններով փայլակնացայտ ։ Լեման աչքիդ առջեւ կ'պարզուի, ջինջ և անդորրաւէտ. շրջեա՜լ երկինք հոսանուտ, սաբերուն մշուշներէն զերծ, որոյ միապաղաղ մակերեւոյն վրայ աչուիդ ու հոգիդ կ'հանգչին՝ կատարներու պարտասիչ արշաւանքներէն ու պատաղիչ թելադրութիւններէն ։

Այլ... աչքն, ո՛չ, երբեք չը պիտի հանգչի բանաստեղծին, քանի՛ որ հոգիին համար յուզումն իր բնութեան պահանջն է ։ Լճին անդորր մակերեւոյթէն մինչեւ որոտընդոստ երկինք ամպերն ու մայլ անդունդներէն մինչեւ երկնաբերձ լուսապսակ կատարներն անընդհատ երթեւեկ մ'է բանաստեղծին կեանքն ։ Անտարակոյս, ախո՜րժ է աչքին և ախո՜րժ է հոգւոյն՝ թեւածալ հանգչիլ կոհակին վըրայ նման կարապին, և հոգեզուարճ հետեւիլ՝ հիացեալ աչօք՝ ջուրին գունափոփոխութիւններուն ու ցամաքին ձեւափոխութիւններուն. անձաւներուն մէջ հետեւիլ ջուրին խուսափումներուն, ստուերին մէջ ոգիներուն հետ անոր ոգորումներուն, և իր ուժասպառ ստուերամած ընկղումներուն դէպ ի պայծառ պարարձակ լճակն՝ որ իր ստուերը կ'թօթուէ և իր ոյժը կը վերանորոգէ. ու ծովափին վրայ հետեւի՛լ անդերուն ու անտառներուն զմրուխտայ մակարդակի ելեւէջներուն ու երանգի փոփոխումներուն՝ Թունի դալարէն զորս Ցուգը կ'ստորագրէ մինչեւ բաց դալարն որ Աւստին անջինջ ցոլացումովը կ'թրթռայ ։ Ո՛հ, բանաստեղծին ի՛նչ հաճոյք կ'առթէ խաղաղ բնութեան յարափոփոխ պէսպիսութեան տեսիլն ։ Այլ... անդընդախոր բարձունքներն ու բարձրահայեաց խորքերը, թաքչող ու թաքուցանո՜ղ տեղերքն՝ որ ալուց մէջ և որ ամպերէն վեր, անո՜նք կ'մագնիսեն իր հոգին ուր ուրեմն ։ Խաղաղաւէտ ու կապուտագեղ, գեղեցիկ է Լեման ոսկի կամ դալար, աւազածիր կամ անձաւածիր իր շրջանակին մէջ ։ Այլ ի Զուիցերիա Լեմանէն վեր բան մը կայ, Մօն-Պլանը. գեղեցիկէն անդին բան մը կայ, վսե՛մը ։

Ի՛նչ է այդ լեռն, ի՛նչ են այդ լեռները ։ Մեր հոգեկան վիճակին համեմատ ու լուսոյն աստիճանաւորմանց համեմատ, մեր աչքին տարբեր տարբեր բաներ կ'երեւնան, մեր հոգիին վրայ տարբեր տպաւորութիւններ կը թողուն երկնաբերձ եթերամա՜րճ այդ բարձունքներն, — ստուերամած ու խորհրդաւոր՝ անծանօ՜թ ուրուապաշտ իրիկուններու նման, — երկարաձիգ անվախճան՝ յաւիտենականութեան նման, — բարձր ու բանաւոր՝ աստուածատիպ մարդկային հանճարին նման. — լուսակատար՝ որպէս թէ մէն մին ի նոցանէ սաղարթախիտ հսկայ մ'ըլլար, — ու գերադրապէս թելադրող՝ որպէս թէ մէն մի սար յիսուն Եպիկտետներու մտածուածներուն [illegible] ներբերութիւնն ըլլար ։ Չե՞ս գիտեր՝ Մօն-Պլա՞նը քեզի կ'նայի թէ դո՞ւն այն յաղթ զգայարանդ լեռին կ'նայիս ։ Բայց ա՛ն է որ անշուշտ քեզի կ'նայի, քանի՛ որ աչքդ անզգալապէս անոր կ'բարձրացնես. ո՛ւր ալ ըլլաս՝ ի Զուիցերիա, զա՛յն կ'փնտռես, Մօն-Պլանն ։ Իրենց ամբողջութեան մէջ, իրենց [illegible] չարչարանքներով մէջ, այդ լեռները չե՞ն նմանիր տիտանական ուղտերու — [illegible] ոգիներու — յօդնահոյլ երամակի մը, որ անծայրածիր անապատին մէջ ուղեւորութեան մը միջոցին [illegible] ահագնադղորդ մէկ ցնցումովը իրարու փակած և ահագրաւ կանգուն մնացած են հոն՝ արծիւներու ու փոթորիկներու բոյն ։ Ուրիշ ժամանակ կ'հարցնես դուն քեզի՝ մարդկային անհամեմատ մարմնոյ մը [illegible] տարածման նմանութիւնը գտնելով այդ ահագին լեռանց շղթային տարածութեանը մէջ. Մահապարտութեան դիւցազն մը չէ՞ արդեօք, որ՝ անհեթեթ [illegible] դէմ իր գուպարին մէջ յաղթուած՝ այդ հովիտներուն մէջ եկած ինկած է չնչասպառ, տապան իրեն՝ յաւիտենակա՜ն սանդարանն ։ Եւ կամ այդ երկայնատարած ու երկնաբերձ լեռան վրայ միթէ բնութիւնը կանխաւ խորհրդանշանած չէ՞ մարդկային ազգի յառաջդիմութիւնն յարանաձեւ, որոյ առաջին աստիճանն հողամած երկրատարած և վերջին աստիճանն երկնամած երկնատարա՞ծ ։ Կամ թէ Մօն-Պլան՝ իր [illegible] անշարժութեամբ և իր անմատոյց բարձրութեամբ՝ պատկերն է՞ թերեւս վեհանուրջին, [illegible], և օր մը թերեւս՝ հատակտորներու բաժնուելով՝ իւրաքանչիւր հատակտոր անձնիւր անհատի երջանկութեան հմայեակը պիտի՞ ըլլայ ։ Բի՜ւր երազներ, բի՜ւր մտածումներ, մտացդ ու հոգւոյդ այսպէս կ'թելադրէ այն լուսակատար բարձունք, որոնց հետ այնքա՜ն ներդաշնակօրէն զուգահեռաբար տարածած է Բնութիւնն այն անսահման լիճն, ամէնէն գեղեցիկն և ամէնէն աւելի գեղահմայներ ցոլացուցածն, ամէնէն նուագաւորն և ամէնէն աւելի նուագեալն, ամէնէն անմահն՝ որովհետեւ ամէնէն աւելի անմահներ յանկուցած է իր ափանց վրայ, և որովհետեւ իր հայելացուցած կապուտանքանչ երկինքին ու սպիտակափառ լերանն և իր դալարագոյն ափանց ու լրթագոյն թեւատարածութեանց հետ, ամէնէն աւելի կուտայ գաղափարն արքայութեան և անմահութեա՜ն ։ [*]

ԳՐԱՍԷՂ ԱՏՈՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

ՀԱԼԷՊ, 10 Սեպտ.

Հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսի իբրեւ ժառանգորդ, տեղւոյս նախնական դատարանին ներկայացեր են Գրիգոր և Յակոբ Գույումճեան եղբարք, բնիկ Պեհեսնեցի, և դատ բացած են ։ Հանգուցեալն 100 օսմ. ոսկի Հալէպի կալուածոց սնտուկին փոխ տուած և փոխարէնը գանձապահ Կարապետ աղա Պէչիկեանէ, որ երկու տարիէ ի վեր մահկանացուն կնքած է, և իր օգնական Կարապետ Մինասեանէ կալուածոց սնտուկէն վճարելի մէկ կտոր պարտամուրհակ առած էր ։ Այս պարտամուրհակ այժմ ժառանգորդաց ձեռքն անցնելով, Պէչիկեանի որդի Միսաք և յիշեալ Մինասեանէ կ'պահանջեն ։ Դարձեալ Կաթողիկոսին ձեռնասուն Խորէն վարդապետին ձեռքէն առնուած եւ Պէչիկեան Կարապետի քով աւանդ դրուած 74 ոսկին, զոր Տեղապահ Հօր Թագրիրին վրայ [illegible] յանձնած էր յիշեալ Միսաք աղա Պէչիկեան, այս ալ կը պահանջեն ։ Բայց դատարանի Նախագահին արդարասէր բնաւորութեան վստահելով, ազգայինք օձիքնին փրկելու յոյս ունին, որ երբեք կերած եւ խմած չեն ։ Խնդիրը կալուածոց սնտուկին վրայ պիտի ծանրանայ. այսու ամենայնիւ Կաթողիկոսն 500 ոսկի Պանքայի ճիւղին, եւ 250 ոսկի ալ Հոմիններու քով ձգած է Քառասնից Մանկանց արտի դատին համար ։ Ժառանգորդներ վաճառականական դատարանի մէջ ասոնց համար ալ դատ բացած են, և ասոնք ալ դատարանի վճռոյն կ'սպասեն ու վճարեն ։ Թէեւ Պանքայի ճիւղը Պատրիարքարանէ արգելման տակ ըլլալը կ'ծանուցանէ դատարանին. բայց ի՞նչ օգուտ Կաթողիկոսը կտակ մը ունի որ իր բոլոր գոյք Ազգին է կ'ըսէ, բայց այս կտակ Տեղապահին խօսքին նայելով, հիմա Ատանա կ'գտնուի, բայց որո՞ւ քով չի գիտցուիր ։ Վերջապէս Կաթողիկոսի հաշակեալ հարստութենէն առձեռն գտնուած 750 ոսկին երթալու վրայ է շնորհիւ անտարբերութեան՝ որու որ կ'պատկանի ։ Յիշեալ ժառանգորդք Շուրայի Տէվլէթի մէջ Պատրիարքարանի հետ դատ վարած և այս մասին ձեռնմխութեան անիրաւութիւնը վճռել տուած ենք՝ կ'խօսին ։ Իսկ Քառասնից Մանկանց արտը քան—երկուուն հազար ոսկւոյ արժէք մը ունի, մասն առ մասն օտարներէ յափշտակուելու վրայ է ։ Ո՞ր մէկ ազգայինն է որ կը տեսնէ այս բաներ և չի խոցուիր. զի իւր քաղով հաւաքուած դրամներ ազգին օգուտ մը չունենալով հանդերձ, այժմ ասոր անոր կոկորդը պիտի անցնի ։ Բաւ է. Թող մեր կրօնականներ այս եղածներէն օրինակ առնուն, և իրենց հարստութիւնները բարեգործական նպատակի յատկացնեն ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

---

[*]. — Մնացեալը վաղը ։

ՄԵՐ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Պրուսայի մէջ մեր Գործակալութիւնը դադրեցուցած ենք ։

Կ'խնդրենք Պրուսայի մեր յարգոյ բաժանորդներէն այսուհետեւ ուղղակի մեզ հետ հաղորդակցիլ ։ Պրուսայի և Կ. Պոլսոյ միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք ա՛յնքան սերտ են որ այն տեղէ Կ. Պոլիս դրամ ղրկել դժուար գործ մը չէ բնաւ ։

Յայտնի է թէ մեր բաժնեգինք

մեծապէս չափաւորուած են դասատու համար։—20 փարանոց թերթերուն առաջուան 200 ղրշ.ի տարեկանը 140 ի զեղչած ենք մեր։ Բայց այս զեղչուած բաժնեգին կանխիկ է բացարձակապէս։ Գաւառի մեր բաժանորդք եւս շաբաթ մը յառաջ պիտի իմանան թէ ե՛րբ կ՚աւարտի իրենց պայմանաժամը, և եթէ փոխարէնը ղրկելով փափաք յայտնած չըլլան բաժանորդութեան նորոգման, անվրէպ պիտի դադրեցնենք թերթին առաքումը։

Մեք արդէն նոյն բանը կ՚ընենք այն ամէն տեղերու համար ուր չունինք վստահելի Գործակալութիւն մը, որ մեզ հանդէպ երաշխաւորէ բաժնեգներուն ճիշտ գանձումը։ 3—2

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Խառն Ժողովն երէկ գումարեցաւ, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Ստեփան փաշային։ Ինչպէս երէկ ծանուցեր էինք, զբաղեցաւ այն ամուսնական խնդիրներուն վերաքննութեամբն, որք Դատաստանական Խորհրդէն եկած էին։ Այս խնդիրներ այնքան ժամանակ գրաւեցին մինչեւ իրիկուն որ կարելի չեղաւ ակնարկ մը նետելու Ամբրոսիոս Վ.ին մանուածապատ հաշիւներուն թղթածրարին վրայ, (զի կ՚երեւի թէ նախկին գրամածրարներէն հիմակու հիմա թղթածրար մը միայն մնացած է մէջտեղ)։

Այս ամուսնական խնդիրներ, ըստ որում անձի և ընտանիքի պատիւին վերաբերելիք գործեր, չեն հրապարակուիր ի հարկէ, թէեւ արեւմտեան երկիրներուն մէջ անոնց հրապարակումն իսկ գրաւական մը կ՚նկատուի հանրային բարոյականութեան պահպանման. որովհետեւ շատ մը երիկկիններ կ՚հարկադրուին իրենց աղտոտ լաթերն ընտանեկան շրջանակի մէջ լուալ լմնցնել, որպէս զի դատարան չերթան, և նոյն իսկ գործով հասարակութեան բերանն, այն է՛ լրագրաց էջերուն մէջ չիյնան։

Բայց երէկ յուզուած խնդիրներու թեթեւին կամ ծանրին վրայ ընդհանուր գաղափար մը տալու համար, յիշենք հետեւեալ դէպքերը։—

Կարող և կրնալի մարդ մը ներկայացաւ որ պահանջեց թէ իր կին իր քով գայ նորէն. [réintégration du domicile conjugal]։ Կինն ալ ներկայացաւ յԱտեան, երիտասարդ, համեստ, սիրուն կին մը։ Հարցուեցաւ կնոջ թէ ինչո՛ւ իր էրկան հետ չապրիր։ Կինն, ամչնալով, պատասխանեց թէ էրիկէն կ՚վախնայ. որովհետեւ կը ծեծէ, կ՚հայհոյէ, կ՚թշնամանէ, ևն։ Իր անձը չի կրնար վստահիլ անոր։ Չէ նէ, պատճառ չունի էրիկէն հեռի՝ խեղճ կեանք մը վարելու։ Հարցուեցաւ էրկան թէ գանգատ մ՚ունի՞ իր կնոջ ընթացքէն։—Ո՛չ, ըսաւ, կնոջմէս գոհ եմ. և կ՚ուզեմ որ իմ հետս կենակցի։ Հարցուեցաւ թէ՛ էրկան, թէ կնոջ թէ ի՞նչ կ՚ընէ, ո՛ւր կ՚ապրի էրիկէն հեռի։ Ստուգուեցաւ որ պարկեշտօրէն իր մօր քով կ՚ապրի, և անոր հետ մէկտեղ կար կարելով իր օրապահիկը կ՚ճարէ։ Յանձնարարուեցաւ էրկան որ գիտնայ սիրաշահիլ իր կինն և անոր վստահութիւնը գրաւել, ու այն ատեն պատճառ չկայ որ իր պարկեշտ կին իրեն հետ չկենակցի, քանի որ անհաւատարիմ չէր իրեն։

Այս արդար վճիռն ընդունելով դուրս ելնելէն ետքը, մէկ մ՚ալ նայիս որ վայնասուն մ՚է բրդաւ եկեղեցիին բակին մէջ։ Վայրագ էրիկը զայրացած էր իր կնոջ իրեն դէմ տուած վկայութեննէն, և վրէժ կ՚լուծէր իր բիրտ ռձով, ծեծ քաշելով եկեղեցիի շրջափակին մէջ, և ձեռքի գաւազանը խե՛ղճ կնկան կռնակին վրայ կոտր կոտր ընելով իր հուժկու բազուկով։ Հրամանաւ Վարչութեան, անմիջապէս իմաց տրուեցաւ Ոստիկանութեան որ այս մարդէն երաշխաւորութիւն առնուի՝ իր կնկան վնաս մը չհասցնելու համար։ Ըստ մեզ, ծակը խօթել տալու էր որ երթար սովրէր մարդկային պայմաններու, մանաւանդ միւս սեռին հետ վարուելու կերպը։ Ասանկ մարդուն կնիկ չէ, կատու մը անգամ չի վստահուիր։

Այս յուզիչ «միջադէպէն» ետքն, Ատեան ներկայացաւ մարդ մը որ իր կնոջ անբարոյականութենէն կ՚գանգատի։ —Ապացո՞յց։ — Բիւզանդիոնի թիւ մը բռնած է իր ձեռքն, յորում Պօյաճի գիւղէ հրատարակուած Նամակ մը կ՚պատմէ նոյն գիւղին մէջ պատահած գայթակղութիւն մը, զի Տիկինը «քենայր» մ՚ունի, որուն հետ... պտոյտներ կ՚ընէ։ (Աղուոր չէ՞ «քենայր»։ Ի՞նչ euphémisme? Կ՚սպասէի՞ք որ Ազգ. Վարչութեան նիստի մը մէջ հայ լեզուն նոր բառով մը ճոխանար. զի հին կամ նոր հայերէն լեզուի, գրականութեան, մատենագրութեան մշակման միջավայր պիտի չհամարուէր այն տեղը) Մարդը դատարան դիմեր է. բայց վկաները չեն եկեր։ Դատարանն ալ չէ ուզեր ինք պարտաւորել որ գան, և «դատաստան չըլլար»ի որոշում տուեր է։ Այս որոշման դէմ վերաքննութեան դիմուեր է, և հիմա Վերաքննիչ Ատեանը կ՚հարցնէ Ազգ. Պատրիարքարանի թէ այս մարդուն և այն կնոջ պսակը վաւերական կ՚հա՞յ թէ քակուած է։ Եթէ քակուած է, կնոջ պատիժ չկրնար. զի էրիկն այլ եւս չի կրնար իրեն չպատկանող կնոջ մը դէմ դատ բանալ և պատիժ պահանջել։ Ժողովը պսակը լուծելու կողմը չգնաց. այլ որոշեց որ այր և կին բաժանեալ մնան, և այրը Նաֆաքա (պարենաթոշակ) յատկացնէ իր զաւկներուն ապրուստին համար։ Հետեւապէս, քանի որ պսակը չէ լուծուած, այրն արտօնեալ է իր կնոջ դէմ վարել անհաւատարմութեան դատն և անոր պատժուիլը պահանջել։ Երբ այս մասին վճռագիր մը ձեռք բերէ, իրաւունք կ՚ստանայ (1) Անհաւատարմութեամբ դատապարտեալ կնոջն ամուսնական չվճարելու, և (2) Իր զաւկներն ետ ուզելու անկէ։ (Մեր կարծիքով, որչափ ատեն կնոջ վարք ու բարքը կասկածելի է, Պատրիարքարանը տղաքն այնպիսի կնոջ քով ձգելու չէ, այլ ուրիշ կարգադրութիւն մը պէտք է ընել։)

Ուրիշ «արտակարգ հանգամանքներու» վերաբերեալ դատեր մնացին Խառն Ժողովին առաջիկայ նստին։ Նմանապէս՝ 50 տարուան ամուսնական և ժառանգական դատ մը վերաքննութիւնն, որ անցեալ շաբթուն յիշուած էր Բիւզանդիոնի մէջ Ազգ. Քրոնիկին տակը Նամակով մը։

Ս. Պատրիարք Հայրն, ինչպէս ԳՇ. կրօն. Ժողովոյ Նստէն ետքն, երէկ ալ Խառն Ժողովոյ Նստէն առաջ, կայս. Պալատ երթալով, տեսակցեցաւ Վսեմ. Թահսին պէյի հետ։

—ԲՇ., ի ժամ $3^{1}/_{2}$, Հայ գիւղի քարահանքի յանձնաժողովն ի նիստ գումարուելու հրաւիրուած է։

—Սղերդի նորընտիր առաջն. Տեղապահ Տ. Փառէն վարդապետ արտօնութիւն խնդրած է Ս. Պատրիարքէն նախ իր ծննդավայրն Այնթապ այցելել և յետոյ երթալ իր պաշտօնատեղին։ Ս. Պատրիարքը թոյլատրեց յիշեալ վարդապետին երթալ Այնթապ, և յանձնարարեց իրեն հետ տանիլ բաւականաչափ Ս. Միւռոն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ Եկեղեցւոյ վաքֆէն Բերա, Ասմալը Մէսճիտ Թաղ, Մեծ-փողոց թիւ 296, 298, 300, կրկին 300, 302, 304, 306, 308 այրած խանութներու հողերուն, թիւ 310 քարուկիր խանութին և Յունաց Բանախա եկեղեցւոյ կողմը թիւ 1, 3, 5, հողերուն 48 էն մէկ բաժինը մանլիւլ միացած ըլլալով աճուրդի դրուած էր։

Սոյն աճուրդին պայմանաժամը պիտի լրանայ յառաջիկայ Հոկտ. ամսոյ 16 Ուրբ. օր ժամ 9 ին (Ը. Թ.). աճուրդի գնոյն վրայ 100 ին 5 աւելցնելով գնել փափաքողները պարտին մինչեւ վերոյիշեալ թուականը ներկայանալ յիշեալ եկեղեցւոյ Խնամակալութեան։ 6—4

Ղալաթիա, 17 Սեպտ. 98.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Առեւտրական Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականի օգնական՝ փաստաբան Խարտուչեան Յովհաննէս էֆ.ի։

Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սղերդի կառավարիչ Սիւլէյման էֆ.ի ; Դ. կարգի Օսմանիէ Բ. Դրան դատական խառն գործոց Դիւանին անդամ Նիքոլաքի Ֆալէր և Լեւոն պէյերուն։

ԴԱՆԻՈՅ Քրիստիան Թագաւորը, Վեհ. Սուլթանին ցաւակցական հեռագրին ի պատասխան, շնորհակալեաց հեռագիր մ՚ուղղած է Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ Էլ-Մուէյյէտ լրագիրը՝ Խտիվին մայրաքաղաքս այցելութեան վրայ խօսելով՝ կ՚ըսէ թէ այս այցելութիւն օսմ. Խալիֆայութեան և Եգիպտոսի Խտիվութեան միջեւ կցած հպատակութեան կապերը պիտի զօրացնէ, ի մեծ ուրախութիւն Եգիպտացւոց և բոլոր Օսմանեանց. և թէ Ապպաս փաշայի նկատմամբ Վեհ. Սուլթանի կողմէ ցոյց տրուած բարձր համակրանքն ուրախութեամբ լցուցած է բոլոր Եգիպտացւոց սիրտերը։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆՑ Յանձնաժողովն իր քննութիւնները կը շարունակէ, վերջին Թուրքեւհելլէն պատերազմէն վնասեալ Օսմանցւոց պահանջումները ճշդելու համար։ Եանեայի կողմն ագարակ ունեցող քանի մ՚անձինք 20-25 հազար ոսկի, Էվգաֆի Նախարարութիւնը նոյնչափ գումար մը, նոյնպէս Ելասոնայի, Մանաստըրի և Քասովայի կողմերէն օսմ. զօրաց արմտիք մատակարարողներն և ուրիշ վաճառականներ 30 հազար ոսկիէն աւելի գումար մը կ՚պահանջեն։ Յանձնաժողովն, այս պահանջումները լսելու և ստուգելու համար, պաշտօնական և գրաւոր ապացոյցներ կը պահանջէ, սակայն խնդրարկուներէն շատերն անկարող եղած են գրաւոր ապացոյցներ յառաջ բերել։ Յանձնաժողովն հարկ տեսաւ տեղւոյն վրայ քանի մը քննիչներ ղրկել և բերանացի վկայութիւններ հաւաքել՝ խնդրարկուներուն արդար գոհացում տալու համար։

ՉՕՐԱՀԱՆԴԻՍ.—Բարձրագոյն հրամանաւ, մայրաքաղաքիս պահապան զօրքերը քանի մը օրէ ի վեր զինուորական փորձեր կ՚կատարեն մեծ զօրահանդէսի մը համար որ ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս պիտի գայ ի մօտոյ, Հոկտ. 10 ին [Ն. Տ.] պիտի մեկնի Պերլինէ։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆ Սըր Օ՚Քօնօր այսօր պաշտօնապէս պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու՝ իր դեսպանական յանձնարարագրերը մատուցանելու համար։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ նորընտիր դեսպան Մր. Սդրաուս երէկ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով մայրաքաղաքս հասաւ իր ընտանեաց հետ։ Գործակատար Մր. Ռայտլ և ընդհ. հիւպատոսը կայարանին մէջ ընդունեցին զինքն. իսկ Ա. Թարգման Մր. Կարճիուլօ և Մ. Բոլ Սթէֆանովիչ մինչեւ Բիւյիւք Չէքմէճէ ընդառաջ գացած էին։ Կայարանին մէջ, Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին թարգմաններն բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին։ Ամերիկեան դեսպանատունն ու հիւպատոսարանն այժմ փոխադրուած են Բէրա-Բէլէսի դիմացը Ֆրէսքօի մեծ տունը, որ շքեղապէս կահաւորուած է։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ փոխանորդն երէկ առաւօտ այցելութիւն տուաւ Խտիվ Ապպաս փաշայի, ի դիմաց Յունաց Պատրիարքին։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ Ռուսիայէ քանի մը հարիւր երիվար եւս պիտի գնէ օսմ. հեծելազօրաց համար, ըստ որում ռուսական ձիերուն [illegible] գնահատուած է օսմ. սպաներէն։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւնք, Իզմիրի մէջ, յունուար 1 էն մինչեւ սեպտ.ի վերջը 32,081 օսմ. ոսկի վճարած են այրած շէնքերու համար։

ԲՐՈՍԻ ՄԷՋ երկրաշարժի չորս ցնցումներ զգացուած են, որոց մին շատ սաստիկ։ Ժողովուրդը, ահուդողի մատնուած, գիշերը դուրսը անցուցեր է։ Քանի մը պատեր ճեղքուեր և տուներու կղմինտրները խանգարուեր են։

ԽՐՈՒՄ.— Անգլ. Կորտոնիա շոգենաւն, որ Թէոդոսիայէ ցորեն բեռցած էր Նորվեկիոյ համար, երէկ առաւօտ Սկիւտարի մօտ Շէմսի-Փաշայի առջեւ խրեցաւ։ Երեք նաւաձիգ շոգենաւ, օգնութեան հասնելով, յաջողեցան խրած տեղէն ազատել զայն։

ԷՎԳԱՖԻ Նախարարութիւնը չուզեր ճանչնալ Մանլիւլ մնացած կալուածներու՝ Թանզիֆաթէ տուրքէն ունեցած պարտքը։

ՆԷՎՎԻՅԵՒ ՖԻՒԹՈՒԽ մարտանաւն, որ նաւային վարժարանի բարձրագոյն կարգի ուսանողները Մարմարա տարած էր գործնական փորձեր կատարելու, վերադարձաւ և Հէյպէլիի առջեւ խարսխած է այժմ։

ՉՕՊԱՆ ՉԷՇՄԷՍԻ կողմը գործուած կրկին սպանութեանց հեղինակ՝ սափրիչ Սիւլէյման՝ կեդրոնական բանտին հիւանդանոցին մէջ մեռնելով՝ մարդկային արդարութեան գործադրութեան հարկ չթողուց։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— Քոբէնհակէ եկած լուրերու նայելով, Դանիոյ Թագուհւոյն յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ Հոկտ. 3/15 ին։ Մարմինն Հոկտ. 1/13 ին Պէրընստորֆի պալատէն պիտի փոխադրուի Ռոսքիլտ։ Զրոյց կայ թէ Չարէն ու Շուէտի թագաւորէն զատ, Վիլհէլմ կայսրն ալ ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան հանդէսին։ Օսմ. դեսպանն եւս ներկայ պիտի գտնուի յանուն Կայս. կառավարութեան։

ԽՏԻՎԱԿԱՆ ընկերութիւնը շոգենաւական երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատէ Աղեքսանդրիոյ և Մարսիլիոյ միջեւ։ Այս գծին յատկացուցած է երեք առաջնակարգ շոգենաւ, Գահիրէ, Ապպաս և Թէվֆիգի Բապալանի, որք ժամը մինչեւ 16 հանգոյց կ՚սուրան։ Աղէքսանդրիայէ մեկնումն 15 օրն անգամ մը տեղի պիտի ունենայ ԴՇ. օրերն, և ճամբորդութիւնը 4 օր պիտի տեւէ, ամենէն արագ ուղեւորութիւնը նոյն երկու քաղաքներուն միջեւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ բարձրագոյն Խորհուրդը նախընթաց օրն արտասովոր նիստ գումարեց զգուշական նախահոգ միջոցներ ձեռք առնելու համար՝ Պոմպայի մէջ ժանտախտին աճաւոր ծաւալման դէմ։ Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդը կը մերժէ ընդունիլ Վեննետիկի առողջապահական Համաժողովին ընդունած տնօրէնութիւնները, և կ՚պահանջէ որ վարակեալ վայրերէ եկող շոգենաւք իրապէս 10 օր քարանթինա կրեն մաքրանոցի մը առջեւ, առանց հաշուելու ճամբորդութեան օրերը։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ.— Թուրքեւռուսական պատերազմի ժամանակ մեռած ռուսական զօրաց ի յիշատակ, Ֆիլոբրիայի մօտ կառուցուած յիշատակարանին հանդիսաւոր բացումն հաւանաբար տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ դեկտեմբերի մէջ։ Կ՚ըսուի նաեւ թէ բարձր անձնաւորութիւնք՝ իրենց հետեւորդներով՝ պիտի գան նախագահել արարողութեան։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ՝ Խտիվական ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալ Քանդորոլիտիս էֆ.ի տուաւ Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան ի վարձ իր բարւոք ծառայութեան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Միւշիր Ֆաժրոհձէնլի փաշա կայս. Պալատան արարողապետ Մունիր փաշայի հետ երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։ Նոյնպէս Վիլհէլմ կայսեր մեծ-խոռապետ Ֆոն Վիտէլ կոմսն երէկ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մունիր փաշայի հետ։

ԲԱՄԱՐԱՆԻ մայրանոցին շինութիւնն ստանձնող ճարտարապետն, իր յանձնառութեանց հակառակ, նոյն նպատակին յատկացեալ գումարէն հազարաւոր ոսկի աւելի կ՚պահանջէ եղեր, կ՚ըսէ Իգտամ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄԻ պակասութեան երեսէն ժողովրդեան կրած նեղութիւնն ուշադրութեան առնուած է ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ։ Այս նեղութեան վերջ տալու համար, որոշուած է 5,10 և 20 փարանոց մանր դրամներ կոխել արծաթէ և պղինձէ խառն բաղադրութեամբ մը։ Նոր 5 փարանոցն՝ արծաթ ղր.նոցին, 10 փարանոցը՝ 2 ղրշ.նոցին և 20 փր.նոցն՝ օսմ. ոսկւոյ մեծութիւնը պիտի ունենան։

ԻԶՄԻՐԻ Թղթատան և Ենիճամիի Թղթատան միջեւ 150,000 ղրշ.ի թղթատարական դրոշմ կորսուած և ժամանակէ մ՚ի վեր այս մասին քննութիւն բացուած էր։ Այս քննութիւն այժմ աւարտած ըլլալով, պատասխանատուները ճշդուած են։ Ասոնք են թղթատարական պաշտօնեայ Եմվէր, Նիքոլաքի և Եանքօ էֆէնտիներն, որք դատաստանի պիտի ենթարկուին ամբաստանիչ Ատենին կողմէ տրուած վճռին համաձայն։

ԳԱՀԻՐԷԷ կ՚գրեն թէ Ալէտիւնի պալատան ներքին և արտաքին նորոգութիւնք փութով յառաջ կ՚տարուին։ Աղէքսանդրիոյ մէջ եւս Խտիվական շոգենաւերուն նաւակայքին և նաւաբանին առջեւ պատրաստութիւնք կը տեսնուին։ Մինչեւ Հոկտ.ի վերջը բոլոր նորոգութիւնք պիտի աւարտին։ Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս փաշայի Գահիրէ վերադառնալէն վերջ, քաղաքը զարդարելու մասին վերջնական որոշում մը պիտի տրուի։ Կիզէի Խտիվական Քէօշկն ալ բոլորովին կ՚նորոգուի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան իշխան Մավրօքորտադօ Հոկտ.ի սկիզբը մայրաքաղաքս կ՚սպասուի։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ վաճառականներէն ոմանք երկրագործական մեծ ընկերութիւն մը կազմելու ձեռնարկած են բամպակի, ծխախոտի և թէմպէքիի արտածութեամբ զբաղելու համար, կ՚ըսէ Սապահ։

ՍԱՄՈՍԻ ԻՇԽԱՆ Միւզիւրիւս պէյ երէկ առաւօտ Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Պատրիարքին։

ԻԶՄԻՐԻ վաճառականաց հնարամտութիւնն այս տարուան թուզի բերքին պակասը լրացնելու միջոցը գտած է։ Յունաստանէ հելլենական թուզ բերել տալով, Իզմիրի մէջ կ՚բանեցնեն և ապա Իզմիրի թուզերուն հետ խառնելով, Եւրոպացիներուն կ՚ծախեն իբրեւ Զմիւռնիական պատուական թուզ։ Սակայն դժբախտաբար, հելլենական թուզերն իրենց ներքին հոյզին սակաւութեան պատճառաւ քիչ ժամանակի մէջ կ՚չորնան, և լոկ կուտէ զատ ուրիշ քաղցրութիւն չեն պարունակեր, որով կ՚վախցուի թէ այս յոնիական հնարամտութիւն ի վերջոյ շատ սուղի նստի Իզմիրի համբաւեալ թուզի առեւտուրին։ Տեղական իշխանութիւնք բարեբախտաբար ժամանակին գուշակելով այս անպատեհութիւնը, մաքսատան մէջ յատուկ քննիչ մը կարգած են, արտածեալ թուզերը քննելու և խարդախուածներուն սնտուկները դրոշմով կնքելու համար, որպէս զի գնողները կարենան կեղծէն որոշել իրականը։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ.— Կայս. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ, Կարնոյ իշխանութիւնք յաջողեցան ձերբակալել Լէվանլը Աշիրէթէն Մէհմէտ աւազակապետն ու իր ընկերներն, որք ժամանակէ մ՚ի վեր կ՚ասպատակէին Կարնոյ Նահանգին մէջ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլ. նաւատորմէն նաւաբաժին մը, 13 մարտանաւերէ բաղկացեալ, Հոկտ.ի սկիզբն Յունաստանի զանազան նաւահանգիստները պիտի այցելէ, և մինչեւ Նոյեմ.ի սկիզբն յոնիական ջուրերուն մէջ պիտի մնայ։

ԱՏԱՆԱՅԷ կ՚գրեն թէ այս տարի բամպակի և արմտիքի բերքը շատ առատ եղած է, և գիներն ալ բարձր են ի մեծ գոհունակութիւն երկրագործ դասուն։

ԿԱՐՆՈՅ կուսակալ Շէրիֆ Մէհմէտ փաշա, որ քննական պտոյտ մը կ՚կատարէ և վերջերս Բասէն կ՚գտնուէր, անկէ մեկներ է Թորթում երթալու համար։

ՌԷԺԻԻ դէտերն երէկ առաւօտ 15 օխայի չափ մաքսանենգեալ ծխախոտ գրաւեցին ամբարձ առագաստանաւէ մը, որ երէկ առաւօտ Սեւ ծովէն Գապաթաշի առջեւ հասած էր։

ԻԶՄԻՐԷ կ՚գրեն թէ ամիս մ՚առաջ Ուրլայի ճամբուն վրայ երկու Հայերու դիակները գտնուած էին։ Ուրլայի ոստիկանութիւնն անցեալ ԵՇ. օրն յաջողեր է ձերբակալել չորս հոգի, որոց վրայ ծանր կասկածներ կը ծանրանան։

ԴՐԱՒՈՒՄ.—Պատուտա Ֆիքլի անուամբ Ամերիքայէ եկած խառնուրդ իւղեր մաքսատան մէջ վար դրուած էին, ըստ որում բժշկական քննութեամբ հաստատուած էին թէ բամպակի իւղ խառնուած էր անոնց։ Գերմանական հիւպատոսարանը, տարրալոյծ Մ. Աբէրիի կողմէ կատարուած քննութեան մը վրայ՝ պահանջած էր որ այդ իւղերն իրենց տիրոջ յատկացուին։ Սակայն մաքսային վարչութիւնը մի կողմէ նկատելով որ Մ. Աբէրիի կատարած քննութիւնը պաշտօնական հանգամանք մը չունի, և միւս կողմէ իւղերուն դրաւուելէն ի վեր 9 օր անցած էր, մինչդեռ 24 ժամուան մէջ տէրը պարտաւոր էր օրինապէս առարկութիւն ընել, պնդած էր թէ կայս. կառավարութիւնն իրաւունք ունի նոյն իւղերը գրաւելու։ Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ հիւպատոսարանին տրուած այս պատասխանին վրայ, այս վերջնոյն կողմէ նորէն խնդրուած ըլլալով, որ նոյն իւղերը բժշկական վարժարանին մէջ նոր քննութիւն մը ենթարկեն, արտաքին գործոց նախարարութիւնն այս մասին պէտք եղած զեկուցումն ըրաւ նոյն վարժարանի տեսչութեան։

ՇԻՄԷ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ.— Իր գեղեցկութեամբն և ամուսնական շահատակութիւններով հանրածանօթ այս իշխանուհին, որ այնքան խօսել տուաւ իր վրայ եւրոպական մամլոյն, իր Գնչու տարփածուին՝ Րիկոյի հետ մայրաքաղաքս կ՚գտնուի քանի մ՚օրէ ի վեր։

ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ թէեւ արգիլուած է Ամերիկա գաղթել, սակայն ասոնք դարձեալ նաւակներով փախուստ կուտան։ Այս փախստեան առաջքն առնելու համար, Պէրութի իշխանութիւնք խիստ միջոցներ ձեռք առին, և վերջերս ծովու վրայ նաւակներով անգլ. նաւու մը գալստեան սպասող 100 ի չափ Լիբանանցիներ ձերբակալելով, ընդ հսկողութեամբ իրենց տեղերը վերադարձուցին։

ԱՅ-ՍԹԷՖԱՆՈՅԻ մէջ Յովհաննէս պէյի ունեցած ագարակին արօտատեղէն հրդեհ ծագելով, երեք արօտավար տեղ խոտերն հրոյ ճարակ եղան։

ԳՈՂԵՐԸ կ՚երեւի թէ այս միջոցիս իրենց շահատակութեան վայր ընտրած են Մոդայի Հարուստ թաղը։ Նախընթաց գիշեր փորձեր են մտնել Մ. Կիլքրիստի տունն, բայց բարեբախտաբար դրացիք իմանալով իրարանցում մը հանեցին և գողերն ի փախուստ դարձան։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ցորեն.—Ութ օրուան մէջ ժամանեցին 10,000 քիլէ Ռումէլիի երկաթուղիով, 70,000 Օտեսա (Իրքա), Վառնա, Իպրաիլ, Սէլանիկ, Սամսոն. այսօր կ՚արժէ Իրքա Զաղարա $5^{1}/_{2}$, ղշ., Վառնա, Իպրաիլ $6—6^{1}/_{4}$, Սամսոն Անատօլ $6^{1}/_{2}—7^{1}/_{2}$, լիպրայէն վար քիլէն. պատրաստ 30,000 քիլէ. հրապարակը թոյլ. կարծր օխան 44—45 փր. ապրանք կ՚փնտռուի։

Գարի.— Գարեջուրի՝ Եւրոպայի համար Ռումէլի լաւ ճերմակ $28^{1}/_{2}—29^{1}/_{2}$, Անատօլ 32—36 փր. օխան ըստ տեսակին։ Ներքին սպառման համար Թունա $10^{3}/_{4}—11$, տեղական $10—10^{1}/_{2}$ ղշ. քիլէն։

Եգիպտացորեն.— Վերջացող շաբթուն հրապարակը թոյլ էր և խնդրանք չկար. Աղէքսանդրիայէ եկած նպաստաւոր լուրերու վրայ ապրանք կը փնտռուի. օխան 19—22 փր. ըստ տեսակին շոգենաւ յանձնելի պարկով առանց մաքսի։

Սուսամ.—Եւրոպայի համար 80 փր. ներքին սպառման 8% մաքսով, 85 փր. օխան խնդրանք կայ։

Թռչնակեր.—27-28 փր. օխան անուանական. հրապարակը թոյլ։

Վարսակ.— Կ՚արժէ 25 փր. օխան. ներքին սպառման համար ապրանք կ՚փնտռուի։

Ալիւր.— Ժամանեցին 8,000 պարկ այլ և այլ տեսակ. կ՚արժեն՝ Իպրաիլ 87—90, տեղական գրմա 75—87 ղրշ. պարկը։ Թեփ.—14 փր. օխան։

Սեպտ. 23/5 Հոկտ. 98

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կ՚ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ վարժարանս կ՚բացուի Սեպտ. 3 ին, իսկ դասախօսութիւնք կ՚սկսին նոյն ամսոյն 7 ին։— Վարժարանս կ՚բաղկանայ 8 դասակարգէ եւ կ՚աւանդուին հայերէն, գաղղիերէն, գերմաներէն ու տաճկերէն լեզուներն և միջնակարգ վարժարանաց յատուկ գիտութիւնք։—Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն բաց ի Մխիթարեան Հայրերէն՝ նաեւ արտաքին գաղղիացի եւ այլ ուսուցիչներ։— Ուսողական գիտութեանց և գաղղ. լեզուի համար վարժարանս ունի վկայեալ ուսուցիչներ։—Վարժարանս կ՚ընդունի գիշերօթիկ, կիսաթոշակ և արտաքին աշակերտներ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել վարժարանիս Վարչութեան ամէն օր մինչեւ կէս օր։

10—10 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

ՏՔԹ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ կանանց, ծննդաբերական և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց, թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի։ 30—3

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Վերին Ուպանկիի Ֆրանսայի կառավարիչ Մ. Լիոթառ կիրակի առաւօտ Բարիզ ժամանեց։ Յանուն Աշխարհագրական Ընկերութեան Մ. Պրազա ընդունելով զայն բարի գալուստ մաղթեց, և հետեւեալ ճառով պարզեց այն ջանքեր զոր ըրած է Ֆրանսա Քոնկոյէն դէպ ի Նեղոս երկրախուզութիւններ կատարելու գործին համար, որուն փայլուն աշխատակիցներէն մին է Մ. Լիոթառ։ Մ. Պրազա յիշելէ ետք թէ երկու ամիս յառաջ Մարսիլիոյ մէջ ընդունած էր ուրիշ Աֆրիկեան երկրախոյզ և վարիչ մը, զՄ. Ժանթիլ, այսպէս խօսեցաւ. «Դուք կրցաք Ֆրանս. գերիշխանութիւնն ընդարձակել Աֆրիկեան այն երկիրներուն վրայ զոր Ֆրանսայի շահեցուցիք 1891 էն մինչեւ 1898։ Վերին Ուպանկիէն անդին անցնելով, մեր դրօշը տնկեցիք ի Պահր-էլ-Ղազէլ, ի Դամպուրու, Սուէյի ափանց վրայ։ Երկու տարի վերջ դարձեալ դէպ հիւսիս և արեւելք տարածեցիք Նեղոսի հովտի այդ մասին իրական գրաւման սահմանները, և ֆրանսական իշխանութեան տակ ժողովուրդներ կազմակերպեցիք. եւ երբ Մառշան հրամանատար եկաւ ձեզ միացաւ, դուք կարող էիք հազարաւոր ընկերով մը տալ այդ արշաւախմբին յառաջխաղացման, որ ի գլուխ պիտի հանէր ձեր սկսած գործը։» Մ. Պրազա յետոյ յիշեց ֆրանսական գործին համար իրենց կեանքը տուող քաջ Ֆրանսացւոց անունները. «Բարեպաշտիկ յարգանքով պահե՛նք Բոմէյրաքի, Իւզէսի դքսին, Հիւսոն Հարիւրապետին, Քոնտէի, Ֆրէսի, Ժիւշրոյի, Պրըժոյի, Մոռէնի, Տր. Սամպիւքի յիշատակը. Կոլլէ, Բուայար, Ալէր կաթոլիկ առաքեալներուն. Նյառու, Կէլորկէ, Սիւրիսօ, Լը Տան, Դուրու ոստիկաններուն, Կուլի, Եսքօ, Սիմոն տեղականներուն. Հուինէէ, Տիւմոն և Նոկէ հարիւրապետներուն յիշատակը։ Հիմա ուրիշներ անոնց տեղն անցան. մեր հոգածութիւնն անոնց վրայէն անպակաս է. անոնք պիտի վարձատրուին։ Այդ մարդոց գործն այս պահուս կ՚աւարտեն Մառշան հրամանատար և իր արշաւախմբին քաջարի սպաներն, որք պսակեցին 11 տարիէ ի վեր հետապնդուած գործ մը։ Մառշանի արշաւախմբին շնորհիւ՝ մեր Քոնկոյի գաղթականութիւն իր շահերն դէպ արեւելք Նեղոսի հովտին մէջ, ինչպէս նաեւ դէպ հիւսիս և արեւմուտք՝ Չատ լճին և Քամէրունի կողմէն ապահովելէ վերջ, պիտի կրնայ ասկէց վերջը օգտակարապէս գործածել իր միջոցներն իր տնտեսական զարգացման համար։» Մ. Լիոթառ շնորհակալութիւն յայտնեց յուզեալ շեշտերով։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Կ՚հերքուին ամերիկեան օրաթերթերուն տուած լուրերը թէ Մատրիտի դահլիճն համաձայնած է Ուաշինկթընի դահլիճին հետ՝ Փիլիփփեանց մէջ ամերիկեան օգնական զօրք ղրկուելու պէտքին վրայ։ Սպանիական կառավարութիւնն այս մասին ո և է դիտում ըրած չէ։ Կառավարութիւնը կ՚յայտարարէ թէ տոն Քարլոսեան կուսակցութեան շարժումներն առ այժմ ո և է մտահոգութիւն չեն պատճառեր իրեն։ Սէրվէրա ծովակալ շաբաթ օր վկայութեան կանչուեցաւ Պատերազմական Բարձրագոյն Ատենին առջեւ։ Սպանիոյ Դրամատան Վարչական Խորհուրդն որոշեց կառավարութեան խնդրած 55 միլիոն բէզէդասի գումարն յանձնել։ Պարսելոնայի արհեստաւորաց խմբակները ժողով մը գումարելով, որոշեցին դարձեալ պատերազմական բացառիկ տուրքին ջնջումը խնդրել։ Ժողովն որոշեց ամէն օրինական միջոց գործածել յաւելուածական տրոց վճարման դիմադրելու համար, ներկայ եղողներէն մին առաջարկեց գործատուները փակել։ Մարէշալ Պլանքօ Քուպայէն կ՚հեռագրէ թէ պարպումն սպանեամերիկեան Յանձնաժողովին մէջ վէճեր ծագեր են կղզւոյն ամրոցներուն մէջ գտնուած թնդանօթներու մասին։ Երկու կողմերն ալ կ՚պահանջեն այդ թնդանօթները։ Այս դժուարութիւնք պիտի ներկայացուին ի Բարիզ գումարուող Հաշտութեան Յանձնաժողովին նկատառման։

—Զօրավար Կրին՝ Մաքինլի նախագահին ներկայացուց Ակինալտոյի ներկայացուցիչներն, զՄ. Ակոնսիլլօ և Լօրէզ, որք Փիլիփփեանց ապստամբներուն քաղաքական տեսութիւնները պարզեցին Նախագահին առջեւ։

—Սպանիական կառավարութիւնը կ՚պնդէ որ Քուպա պարտաւոր ըլլայ իր բոլոր պարտքերը վճարելու։ Սպանիա կ՚հաւանի միայն երաշխաւոր ըլլալ այդ պարտքին, մինչեւ որ Քուպա կարող ըլլայ զայն վճարելու։ Կ՚ըսուի թէ Մ. Նահանգները Սպանիոյ հետ պիտի քննեն հետեւեալ չորս լուծումները Քուպայի խնդրոյն համար. 1. Բացարձակ անկախութիւն. 2. Անկախութիւն ամերիկեան թեւարկութեան տակ. 3. Անկախութիւն սպանիական թեւարկութեան տակ. 4. Ամերիկեան անմիջական կցումն։ Այս վերջին լուծումը կ՚ջատագովեն Քուպայի սպանիական կուսակցութինք, Քուպացիներն Ամերիկացւոց դէմ գրգռելու համար անշուշտ: Փիլիպպեանց մէջ կացութիւնն աւելի ծանր ըլլալով, Սպանիա կ'ուզէ այդ կղզեխմբին բախտը վճռել Անգլիեանց բախտէն յառաջ:

ԲՐՈՒՍԻՈՅ ՀԱՅՆՐԻՀ ԻՇԽԱՆ, իր Տեօյչլանտ յածանաւակով ռուսական նաւահանգիստներն այցելէ վերջ Քիաօ-Չէու վերադարձեր է:

ՍԵՐՊԻՈՅ ազգային դրամատան տնօրէն Մ. Վայֆէր հրաժարական տուաւ: Կ'կարծուի թէ Վլատան Կէորկեվիչի դահլճին նոր վարկերու պահանջմանց հետեւանօք այս որոշումը տրուած է:

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՔՈԼՈՄՊՈՍԻ ԱՃԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ. — Հավանայէն կը գրեն. «Սպանիական մամուլը խնդիր յուզեց թէ Սպանիոյ իրաւունքը չէ՞ պահանջել Քոլոմպոսի աճիւններն, որուն շիրիմը կ'գտնուի Հավանայի մայր եկեղեցւոյն մէջ, և թէ ամէն պարագայի մէջ Մեծ Նաւարկողին վերջին սերունդն եղող Վէրակուայի դուքսն իրաւունք չունի՞ զայն պահանջելու: Փշալից խնդիր մը, բայց անկէց յառաջ պէտք է սա՛ խնդիրը լուծել. Հավանայի Մայր Եկեղեցւոյն շիրիմը Քրիստափոր Քոլոմպոսի աճի՞ւնը կ'պարունակէ, թէ անոր եղբօրորդւոյն Տիէկօ Քոլոմպոսի աճիւնը: Ստոյգ է որ երկուքն ալ Ս. Դոմինիկի Մայր Եկեղեցւոյն մէջ թաղուեցան, երբ այդ կղզին սպանիական ժառանգութիւն էր: Ոչ նուազ ստոյգ է նաև որ 1796ին մեծ շքով Հավանա փոխադրուեցան Քրիստափոր Քոլոմպոսի աճիւնները. բայց այս փոխադրութեան առթիւ կատարուած մեծաշուք արարողութեանց միջոցին ամէնէն կարեւորը մոռցուեցաւ, այսինքն այդ աճիւններուն վաւերականութիւնը ճանչնալ: Արդ, ճշմարիտ կ'թուի որ եթէ Հավանայի մէջ վաւերական Քոլոմպոս մը կայ, այն ալ Տիէկօն է ո՛չ թէ Քրիստափորը: Քսան տարի յառաջ երբ Ս. Դոմինիկցիք կ'ըսէին թէ Սպանիացիք սխալ շիրիմ բացեր են, օտար հիւպատոսներն Հայիդիի կառավարութենէն արտօնութիւն ստացան Մայր Եկեղեցւոյն մէջ թաղուած շիրիմը բանալու: Եւ ի՞նչ գտան: Տապանագիր մը և արձանագրութիւններ որք կ'ապացուցանէին թէ իրենց առջեւ ունէին Քրիստափոր Քոլոմպոսի աճիւններն, և թէ Հավանա փոխադրուածները Տիէկոյինն էին: Ի վկայութիւն, հիւպատոսները պաշտօնական գիր մը խմբագրելով ստորագրեցին և Ս. Դոմինիկի մայր եկեղեցւոյն դիւանաթղթոց մէջ դրին: Շիրմին բացման ներկայ էր ամերիկացի տիկին մը, որ թոյլտուութիւն խնդրեց պղտոնց մը փոշի առնել անոր մարմինէն «որ Սպանիոյ Նոր աշխարհ մը տուաւ»: Այս փոշին բիւրեղեայ փոքրիկ տուփի մը մէջ դրուելով, Քրիստափոր Քոլոմպոսի միւս նշխարներուն հետ Շիքակոյի Արուեստահանդէսին մէջ ի ցոյց դրուեցաւ, ուր ամէն ոք կրցաւ տեսնել զայն: Կարելի է նոյն իսկ յիշել թէ գող մը փորձեց վերցնել զայն: Եթէ հիւպատոսք իրենք ալ խաբուած չեն, ուրեմն ստոյգ է թէ Քրիստափոր Քոլոմպոսի աճիւնները չեն որ Սպանիացիք պիտի արտօնուին Սպանիա փոխադրելու: Եթէ Սպանիա և Վէրակուայի դուքսը կ'ուզէ ձեռք ձգել մեծ մարդուն աճիւնները, պէտք է Ս. Դոմինիկ դիմեն ոչ թէ Հավանա: Հարիւր տարի առաջուան սպանիական յանձնաժողովին գործած սխալն ալ ըստ բաւականին կ'արդարանայ: Ստիպուած էր ընտրութիւն ընել Ս. Դոմինիկի մայր եկեղեցւոյն մէջ թաղուած բազմաթիւ Քոլոմպոսներուն միջեւ, որոց շատերը Քրիստափոր անունը կ'կրէին: Ճշմարիտ Քրիստափորին քովէն անցնելու դժբախտութիւնն ունեցան:»

ԴԱՆԻՈՅ ՔՐԻՍԹԻԱՆ Թագաւորը, թէեւ խիստ զգածուած Թագուհւոյն մահուամբ, յուղարկաւորութեան վերաբերեալ բոլոր պարագաներն ինք կ'կարգադրէ: Որոշուեցաւ որ եկեղեցեաց զանգակներն ընդհատ ընդհատ հնչեն ամէն օր երկու ժամ մինչեւ Հոկտ. 4: Բոլոր թատրոններն ալ պիտի գոցուին մինչեւ այն օրը: ՇԲ. երեկոյ մահւական սենեակին մէջ կրօնական պաշտօն մը կատարուեցաւ, որուն ներկայ էին Բրիտանիոյ Թագաւորն, Յունաստանի Թագաւորը, Ռուսիոյ Մայր-Կայսրուհին, Քըմպըրլէնտի դքսուհին, Կալլէսի իշխանուհին եւ արքայական ընտանիքին միւս բոլոր անդամները: Արքունի բժշկաց տեղեկագրին համեմատ, Թագուհւոյն մահուան միակ պատճառն եղած է անոր կենսական ուժերուն տկարացումը ծերութեան պատճառաւ: Բոլոր օտար վեհապետներէն և վարչապետներէն ցաւակցական հեռագրեր կ'հասնին Դանիոյ արքունիքը:

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ. — Պատերազմական նախարար Զօր. Ժուպէռ ի մօտոյ Զուլուլանտերի պիտի երթայ Մըէֆու կափրատանցի պետին դէմ, որ այդ կողմը պատահած խռովութեանց գլուխ եղած է: Զրոյց կ'շրջի թէ Մակադոներու ցեղ՝ որուն գլխաւոր առաջնորդն է Մըէֆու, լաւ զինուած է: Այս կափրատանցիք զէնք և խրախոյս ընդունած են Ռոտէզիայի (անգլիական ազատ քաղաք) ազդեցիկ անձնաւորութիւններէ:

ՇԻՓՆԱԿԱՅԻ աւստրիական հիւպատոս Մ. Բրաւքովէչ ոսկալի արկածի մը զոհ գնաց: Նիւ-Եորք գացող կառախմբի մը մէջ կ'գտնուէր: Ֆորթ-Ուէյնի առջեւ կառախմբին կանգ առած միջոցին, հիւպատոսն ուզեց ճաշարան-վակոնէն միւս վակոնն անցնիլ: Դժբախտաբար վար ինկաւ ապրանք փոխադրող կառքի մը անիւներուն տակ որ կտրեցին անոր երկու սրունքը: Հիւանդանոց տարուելով, ժամ մը ետքը մեռաւ առանց խելքը գլուխը գալու: Մ. Բրաւքովէչ 47 տարու էր:

ԶՕՐ. ՔՕԶԵՆՑԻ յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ ի Հռոմ ՇԲ. առաւօտ պետութեան ծախքով: Զօրավարն իր երիտասարդութեան մասնակցած էր Վենետիկի փառաւոր եւ դիւցազնական պաշտպանութեան: 1856ին Կարիպալտիի բանակին զինուոր գրուելով՝ հազարապետի աստիճան ընդունեց: 1860ին Սիկիլիա գնաց իր կազմած կամաւորներու խումբին հետ: Կարիպալտիի տեղակալներէն մին եղաւ Մէտիչիի, Սիրդորիի, Պիքսիոյի եւ Դուրի հետ: Կանոնաւոր բանակին մէջ մտնելով, ամէնուն աչքն իր վրայ հրաւիրեց իր տաղանդին և կարգապահութեան պատճառաւ: Սպայակոյտի պետ անուանեցաւ: Բայց ծերութիւնը վրայ հասնելով հրաժարական տուաւ: Ասպարէզին գագաթնակէտն հասած, եւրոպական բոլոր պատուանշաններով իր կուրծքը զարդարուած, երկար ատեն երեսփոխան ըլլալէ վերջ ծերակուտական անուանուելով, Ս. Յղութեան բարձր կարգին ալ ասպետ նշանակուեցաւ: Իր մահը վեցի կ'իջեցնէ այդ կարգի ասպետներուն թիւը: Հին կանոնի մը համաձայն, անոնց թիւը քսանը պէտք չէ անցնի, ի բաց առեալ Թագաւորն ու գահաժառանգ իշխանն: Արքայական ընտանիքին միւս անդամներն երբ չափահաս ըլլան, իրաւունք ունին նոյն կարգին ասպետ համարուելու, բայց կանոնական քսան թուոյն մէջ կ'համարուին: Այս իշխաններն հիմա թուով չորս են, Աոսթոյի երեք դուքսերն և Ճենովայի դուքսը: Միւս վեց Ասպետներն են, Մ. Մ. Քրիսփի, Ֆարինի, Նիկրա, Պիանքալի, տի Ռուտինի և Զօր. Րիքոթի:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ. — Ամերիկացի Մր. Հաւորդըն Պարքըր, որ 1887էն ի վեր անձնական յարաբերութիւններ ունեցած է Զանկ-Եէնկ-Հուն, Շէնկ-Դաօ-Դայ և Լի-Հունկ-Զանկի պէս չին քաղաքագէտներու հետ, հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ Երկնային Կայսրութեան մէջ պատահած վերջին դէպքերուն առթիւ. «Բէքինի ներկայ վէճերն յետադիմութիւն չեն նկատուիր, այլ աւելի յառաջդիմութիւն որ մասնաւորապէս Չինաստանի օգտակար պիտի ըլլայ: Կայսեր վերջին բարենորոգումները թէեւ շատ լաւ բաներ էին, բայց ասոր մէջ օտարներուն չափազանց զիջումներ եղած էին, որք կայսրութեան վնասակար համարուեցան: Չինական ներկայ կուսակցութիւնն առարկութիւն չըներ արեւմտեան դրութեամբ զարգացման, այլ կ'փափաքի որ այդ զարգացումը լոկ չինական հայրենեաց սահմաններուն մէջ օգտակար ըլլայ, ոչ թէ օտարին: Ասոր նպատակն յառաջդիմական է ո՛չ թէ յետադիմական, թէեւ կ'հակառակի Եւրոպայի ըլլալիք զիջումներուն: Չինաստան օտար դրամագլուխներու շատ պէտք չունի, այլ աւելի պէտք ունի արուեստական ծանօթութեանց, հանրային կրթութեան և Նախաձեռնութեան ոգւոյ:» Մր. Պարքըր կ'համակրի Չինաց, զորս լաւ կ'ճանչնայ, և որք հիմա շատ զօրաւոր են և հարուստ, և որք պիտի յաջողին զՉինաստան Չինաց համար պահել: Այդ կուսակցութիւն մեկդի կ'նետէ ամէն անոնց քաղաքականութիւնն որք կ'ջանան ամուլ և անբեր գետին մ'ընել զՉինաստան եւրոպական վաճառանոցներու աւելորդ ապրանքներուն համար, և կ'ուզէ Չինաց անսահման աշխատութեանց պտուղը պահել, փոխանակ կորսնցնելու զայն ծովերէն անդին: Բաց աստի, Մր. Պարքըր կ'ըսէ թէ Եւրոպա Չինաստանի համար յուսախաբ պիտի ըլլայ. սպասածը չպիտի գտնէ. վասն զի ոչ Մ. Նահանգները կրնան աժնութեան մասին մրցիլ չինական երկաթներու հետ, ոչ ալ Անգլիա անոր հիւսուածոյ նիւթերուն հետ:

ՖԱՇՕՏԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Ֆրանսական թերթ մը Նեղոսի հովտին կացութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Ֆրանսա Ֆաշօտայի համար պէտք է հողային փոխարինութիւն մը պահանջէ Անգլիայէն, և այս առթիւ կ'հասկցնէ թէ Անգլիա պէտք է Ֆրանսայի տայ Ափրիկէի արեւմտեան եզերքին վրայ ունեցած Կամպիա գաւառը: Արդէն շատ մեծ տարածութեամբ տեղ մ'ալ չէ, կ'ըսէ նոյն թերթը, այլ հազիւ 10 քիլոմեթր ընդարձակ գետին մ'է համանուն գետին երկու կողմն վրայ: Ֆրանսական Սէնէկամպիոյ ճիշդ կեդրոնն հաստատուած այս անգլիական ստացուածքն Անգլիացւոց համար արժէք չունի, այլ աւելի շփոթութիւն կ'պատճառէ Ֆրանսայի: Հետեւաբար ֆրանսական թերթը դիտել կուտայ թէ Կամպիա ճիշդ փոխարինութիւն մ'է Ֆաշօտայի համար: (Ֆրանսացիք բարով վայլեն:)

ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԸ. — Ֆրանսայի պատերազմական նախորդ Նախարար Մ. Քավէնեաք միլիոնաւոր փամփուշտ և ռումբ յանձնարարած է եղեր ռազմանիթ պատրաստող ֆրանսական գործարաններու, որք այժմ գիշեր ցերեկ կ'աշխատին անոնց պատրաստութեամբ:

ՉԻՆԱԿԱՆ գործերու վրայ գրելով, Թայմզ կ'ըսէ թէ չինական կառավարութեան անկարողութիւնն ու տկարութիւնն հետզհետէ երեւան գալով, քաղաքակիրթ Պետութիւնք պէտք է գործեն իրենց հաշւոյն, և իրենց կարեւոր տեսած կարգադրութիւնները պարտաւորիչ ընեն ի Բէքին:

ՊԵՐԼԻՆԻ քանի մը թերթեր կ'ծանուցանեն թէ Պերլինի ֆրանսական դեսպան Նոայլի դուքսն ետ պիտի կանչուի այս տարւոյն վերջ, և իրեն պիտի յաջորդէ Ուաշինկդընի արդի դեսպան Մ. Քանպոն, Ֆրանսայի Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպանին եղբայրը:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ արտաքին գործոց նորընտիր նախարար Մր. Հէյ օրինական երդումն ընելով, ՈՒՐԲ. մասնակցեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին, առաջին անգամ ըլլալով:

—Ծովային գործոց նախարարն հրատարակեց յառաջիկայ տարւոյ ծովային պիւտճէն, որ կ'պարունակէ 47,068,485 տոլարի գումար մը: Այս գումարէն 2 միլիոն 120,000 տոլար պիտի յատկացուի Աննապոլիսի մէջ Նաւային Ակադեմիոյ վերաշինութեան համար: Ընթացիկ տարւոյ նաւային ծախուց գումարն եղած է 123 միլիոն տոլար:

ՏՐԷՅՖԻՒՍԵԱՆ ԽՆԴԻՐ. —Լիպռ Բառոլի ըսածին նայելով, ընդհ. դատախազ Մանօ յայտարարած է թէ Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութիւնն ըստ օրինի անկարելի է. կ'կարծուի թէ Զինուորական Ատենին արձակած դատապարտութեան վճիռը պարզապէս պիտի ոչնչացուի:

—Ժոռէս, ընկերվարականաց պետն, աճաղին միթինկ մը կազմակերպած էր, որուն 6000 հոգի կ'մասնակցէին: Հրապարակ ճառախօսութեամբ խստիւ պախարակելով զինուորականներն, յայտարարեց. «Կենաց և մահու պայքարն սկսած է քաղքենիներու եւ ռամկին միջեւ: Օտարները ծառայութիւն մը մատուցին մեզ և մատնանիշ ըրին Սպայակոյտին անկարողութիւնը:»

— Բըլժիք Բէբիւպլիք անունով գրութիւն մը ստացած և հրատարակած է, որուն մէջ Բիքառի հիւանդ ըլլալը կը հաստատուի: Դշ. Բիքառ յանկարծ անհանգստութիւն մ'ունեցեր է Շէրշ-Միտիի զինուորական բանտին մէջ: ԲՇ. Բիքառ իր մէկ բարեկամին նամակ մը գրած և ըսած է թէ ողջ առողջ է:

—Լոնտոնի Օպսէրվըր լրագրին Բարիզի թղթակիցը Մաթէնի խմբագիրներէն միոյն հաստատած է Էսդէրհազիի յայտնութիւնները: Կ'ըսէ թէ Էսդէրհազի շատ աւելի կարեւոր յայտնութիւններ ըրած, և ըսած է թէ մամլոյ մէջ հրատարակուած համրատաւոր ցուցակը բուն իսկ բնագրին վրայէն եղած չէ: Բաց աստի, ըսած է նաև թէ ուրիշ կարեւոր եւ գաղտնի պաշտօնագրեր ալ խարդախած է. բազմաթիւ բարձրաստիճան սպաներ այս պաշտօնագրեր գործածած են:

ՏԵՅԼԻ ՆԻՒԶԻ Պերլինի թղթակիցը կ'ծանուցանէ թէ ֆրանսական կառավարութիւնն անձայն զինուորական պատրաստութիւններ կ'տեսնէ: Մթերանոցներու մէջ պատերազմական պաշարներ կ'հաւաքուին. պետական և առանձնական գործարաններ գիշեր ցերեկ կ'աշխատին Պետութեան յանձնարարութեանց հասնելու համար:

ԳԱՀԻՐԷԷ Հոկտ. 2 թուականաւ կը ծանուցուի թէ չորս օրէ ի վեր Սուտանցիք, Ահմէտ Եատիլ Էմիրին հրամանատարութեամբ, փորձեցին նորէն Կէտարէֆը առնել: Մեծամեծ կորուստներով ետ քաշուիլ ստիպուեցան: Եգիպտացւոց կորուստն աննշան է: Օմտուրմանէ օգնական զօրագնդեր ղրկուեցան ի Կէտարէֆ, միանգամ ընդմիշտ Տէրվիշները ցրուելու համար: Ֆաշօտայէ նոր և կարեւոր լուր եկած չէ. կ'կարծուի թէ Մառշան քիչ ժամանակէ Ֆաշօտայէ ելլելու պիտի ստիպուի:

—Կ'ըսուի թէ Անգլիա և Ֆրանսա մտադիր են անմիջապէս Ֆաշօտայի նկատմամբ բանակցութեանց սկսիլ: Ֆրանսա պիտի սպասէ Մառշանի տեղեկագրին:

—Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ թէ Բիչըներ փաշային Ֆաշօտա հասնիլը Մառշանի համար օգտակար եղաւ. բնիկները սկսած էին ընդդէմ Մառշանի սպառնական դիրք մը բռնել. ամէն օր Մառշանի հետեւորդներէն մէկ քանի հոգի կ'փախչէր:

ԲԷՔԻՆԷ կ'հեռագրեն թէ Չինացւոց թշնամական ընթացքին հանդէպ, ռուս դեսպանը Բորդ Արթուրէ Խազախներու զօրագունդ մը և 25 անգլիական զինուոր Բէքին կանչել տրուած է:

ՏՔԹ. Պ. ԻՆՃԷԵԱՆ

Մանկաբարձ և մասնագէտ կանանց և տղայոց հիւանդութեանց.

Վկայեալ Բարիզի առաջնակարգ հիւանդանոցներէն

Բարիզէ վերադարձած, հաստատուած է ի Գումգաբու Պատրիարքարանի մօտ թիւ 11, ուր հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր:— Բաց ի իւր մասնագիտութիւններէն կը դարմանէ նաև ներքին (կուրծքի, սրտի և ստամոքսի) հիւանդութիւններ, արտաքին և մասնաւորապէս ծննդամիզական հիւանդութիւնք, գիտական վերջին յառաջդիմութեանց համաձայն, և եւրոպական հիւանդանոցներու մէջ ի գործ դրուած նորանոր և ազդեցիկ միջոցներով:

Բշ. և Ուր. կ'այցելէ 7-9 Սամաթիա Քրիստոն Էֆ.ի դեղարանը: Դշ. 8-10' Կամուրջի գլուխ Բիւզիւքեան Էֆ.ի դեղարանը. իսկ ԳՇ. ձրի դարման աղքատաց: 10—1

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՆ Ի ՄԱՇԿԵՐՏ

Կիրակի օրուան Աստուածածնի տօնին առաւօտ, արեւին առաջին ոսկեշող ճառագայթներուն հետ՝ սիրաբոյր զգացումներով և հոգեկան ներշնչումներով համակուած, երկսեռ ուխտաւորներու խուռն բազմութիւն մը գրաւած էր Աստուածածնի սրբավայրն, որ Քուչնայէն 20 քայլ հեռի հիանալի տեսարաններ ընծայող բլուրի մը կատարին վրայ կ'գտնուի: Հոն ուխտաւորք ծնրադիր կ'աղօթէին, և տիրացուք իրենց ունկնդիրներն յամրաբար զմայլեցնելու երազով կ'դեգդեղէին, և մաղ կ'մնար որ քառաձայն երաժշտութեան մը հրապոյրն ընծայէին: Այս անկանոն երգեցողութեան կ'մասնակցէին կարգ մը բոկոտն ու գլխիբաց մանչեր, որք գիշերուան մթութենէն օգտուելով՝ մոռցած չէին այգիները այցելել: Ուխտատեղւոյն ձախակողմը կ'տեսնուէին այնպիսի կինք ալ, որք եկած էին թագուն և յամր կերպով իրենց թշուառութիւններն Աստուածածնոր յայտնելու և Սիւնհոդոսի Միջին Դարու անիրաւ գաղափարին դէմ բողոքելով հաստատելու թէ՝ «կինն ալ հոգի ունի»: Արաբկիրի տեղապահ Մուշեղ Ծ. Վ. որ պատարագելու եւ ժողովուրդն հոգեւորապէս մխիթարելու համար եկած էր՝ ուխտաւորներու հոգերն ու պէտքերն հասկցող մը գիտակցութեամբ սրտառուչ քարոզ մը խօսեցաւ:

Թէեւ ունկնդիրներ քարոզէն քաջալերուած տակաւին ունկնդրելու պէտքը կ'զգային, սակայն, պերճախօս տեղապահն արեւին սաստիկ ջերմութենէն ստիպուած՝ ակամայ վերջ տուաւ քարոզին: Կէսօրին ժամերգութիւնը վերջացան և ուխտաւորք մինչեւ երեկոյ ծառաւէտ այգեստանեայց զովասփիւռ շուքերուն տակ գեղեցիկ ժամանց մ'ընելէ վերջ, իրարու համբոյրներ փոխանակելով՝ մեկնեցան սիրավառ ու հաճոյալի տպաւորութեան մը ներքեւ հմայուած: Նոյն պահուն հետաքրքրական էր տեսնել ուխտաւորներու աղմուկն որք Ոսկեգետակի մակարդակը գտնելու և հանդիստ շունչ մ'առնելու համար ստիպուած էին կէս ժամ շարունակ զառիվայրէ մ'իջնել, միշտ գլխիվար գլորելու երկիւղով:

Մաշկերտ. Մ. ՄԱՆՍՈՒՐԵԱՆ

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷ կ'ծանուցուի թէ Պետութիւնք հաւանութիւն յայտնած եւ պաշտօնապէս պատասխանած են Ցարին զինընկէցութեան առաջարկին: Ցորչափ Ցարը Լիվատիա մնայ եւ կոմս Մուրավեվ արձակուրդով բացակայ գտնուի, որոշ չի գիտցուիր թէ ե՞րբ եւ ո՞ւր պիտի գումարուի Դեսպանախորհուրդն, եւ ինչպէ՞ս պիտի յօրինուի օրակարգը, թիւր մեկնութեանց տեղի չտալու համար:

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐ. —Աժանս Հավաս կ'ըսէ թէ ընդհ. դատախազ Մանօ, ԴՇ. կամ ՇԲ. օր իր տեղեկագիրը պիտի տայ:

—Հռոմի Գաբիդալէ լրագիրը կը հաստատէ թէ ԳՇ.է ի վեր Բաղդի տիւ Գլամ Հռոմ կ'գտնուէր կոմս տը Բէլ ծածկանունով: Հռոմ գտնուած միջոցին Բաղդի տիւ Գլամ միայն իր քանի մը բարեկամներուն և գաղղիացի թղթակցի մը հետ միայն տեսնուած և ՇԲ. օր Հռոմէն Նափոլի գացած է: Դրիպունա թերթն ալ այս լուր կ'հաստատէ:

—Բարիզէ կ'տեղեկագրուի թէ Էսդէրհազիի յարատեւ յայտնութիւններուն վրայ Բաղդի տիւ Գլամ ստիպուեցաւ Ֆրանսայէ հեռանալ: Իր փախչելու դիտաւորութիւնը զգուշութեամբ ծածկեց, և Պրէսդ երթալուն պատճառն ալ իր որդւոյն քաղքին զինուորական վարժարանը դնելու պատրուակին ներքեւ ծածկեց: Բաղդի տիւ Գլամի և Էսդէրհազիի փախուստն արդարութեան և վերաքննութեան գործը կ'դժուարացնեն:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ծովային նախարարն հեռագրաւ Տիուէյ ծովակալին հրաման տուաւ Պալթիմոր զրահաւորն անմիջապէս Թիէն-Ծին ղրկել: Ծովակալին տրուած հրամաններն են, կարելի եղածին չափ Բէքինի մօտենալ. բայց որովհետեւ Պալթիմոր զրահաւորը Թագուի բերդէն անդին գետն ի վեր չի կրնար ելնել, Բէզբըէլ թնդանօթակիրը Պալթիմորի պիտի ընկերանայ:

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Վենետիկ հասնելուն, անմիջապէս կայսրանէն Հոհէնձոլէրն զրահաւորը պիտի երթայ և հոն գերման ծովակալի համազգեստն հագած, կոնտոլ նստելով պիտի ելնէ Ս. Մարկոսի հրապարակն, և պիտի այցելէ Իտալիոյ Թագաւորին: Երկու վեհապետներու տեսակցութիւնը քիչ պիտի տեւէ. այցելութենէն վերջ նորէն Հոհէնձոլէրն պիտի երթայ, եւ խակոյն չոգենաւը ճամբայ պիտի ելլէ:

— Հոհէնձոլէրնի մէջ դարբնջրոյ և հանքային ջրերու պատկառելի և մեծղի տակառներ կը գտնուին:

[Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, 4 Հոկտ.]

ՓՈՐՁԱՌՈՒ եւ երաշխաւորեալ երիտասարդ մը, հմուտ, հայ. թուրք. ֆրանս. լեզուաց եւ մանաւանդ լաւ տեղեակ հայ-եկեղեցական երաժշտութեան՝ պատրաստ է ստանձնել ուսուցչութեան եւ երաժշտութեան պաշտօն թէ աստ եւ թէ ի գաւառս: Դիմել Բերայի գերեզմանատան եկեղեցին: 5—4

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 5 Հոկտ.— Հոկտ. 12ին պիտի աւարտի Բորդօ-Ռիքոյի սպանիական զօրաց պարպումը: Քուպայի Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Հոկտ. 10ին:

ՎԻԷՆՆԱ.— Խորհրդարանն առանց միջադէպի կ'շարունակէ աւստրհունգարական պայմանագրին ծրագրին վիճաբանութիւնն առաջին ընթերցմամբ: Երկու երկրաց բաժիններն որոշելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը միաձայնութեամբ որոշեց որ իր խորհրդակցութիւնները շարունակէ Հոկտեմբեր 10ին:

ՊՈՒՏԱՓԷՇԴ.— Աւագաց Խորհրդարանն ընդունեց հունգարական Խորհրդարանին արդէն քուէարկած ծրագիրն, յիշատակարան մը կանգնելու ի պատիւ հանգուցեալ Էլիզապէթ Կայսրուհւոյն:

ԲԱՐԻԶ 5.—Ընդհ. դատախազ Մ. Մանօ՝ վճռաբեկ ատենին Տրէյֆիւսի դատը վերաքննելու ստիպուած ըլլալուն համար կատարեալ համոզում գոյացուցած է: Մ. Մանօ կ'յայտարարէ թէ գնդապետ Հանրիի խոստովանութիւններուն տեղեկագիրը Տրէյֆիւսին դատին վերաքննութեան համար հարկաւոր նոր իրողութիւն մ'է:

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կառավարութիւնը Թաքուի մէջ ունեցած վաճառականաց շահերը պաշտպանելու համար Քիաօ Չէուի նաւահանգիստը գտնուող Ակուլութա 'Քայզէրին յածանաւակը հոն ղրկեց. Գերմանիոյ Բէքինի դեսպանին կողմէ լուր տրուելուն պէս յածանաւակին սպաներէն մին և 30ի չափ զօրք Բէքին պիտի մեկնին:

ԲԱՐԻԶ. — Կառավարութիւնը վերջին օրերս յիսունի չափ օտար անիշխանականներ արտաքսեց:

ԼՈՆՏՈՆ. — Վիքդորիա Թագուհին, Ֆրետէրիկ կայսրուհին և Ատոլֆ իշխանուհին կառքով մը Պալմորալ գացած ատեննին, կառքին ձիերն յանկարծ խրտչելով սրարշաւ վազել սկսան: Ծանր դէպք մը չպատահեցաւ:

ՎԻԷՆՆԱ.— Կայսրն հրաժարեալ աւստրիական նախարարին տեղ Պառոն Տիրօլին ընտրեց:

ՊԵՐԼԻՆ.— Շթութկարտի ժողովը կ'ըսէ թէ Ցարը պէտք է որ զինընկէցութեան առաջին օրինակն ինք տայ:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ. —Մ. Գալէնտէրի առաջին աշակերտուհիներէն վարժ և փորձառու Օրիորդ մը պատրաստ է թէ՝ Ազգ. վարժարանաց և թէ տուներու մէջ մեծ ճարտարութեամբ աւանդել Ձեւագիտութեան և Ձեռագործի դասեր, խիստ դիւրին մէթոտով: Քիչ ժամանակի մէջ գործնական արդիւնք ցոյց կուտայ. գոհացուցիչ պայմաններ: Դիմել Խմբագրութեան: 10-5

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէաի Դ.	Օ. Ո.	24	13½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	14½
Ամէնէն վար գին	»	24	11½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	—
Ամէնէն բարձր գին	»	108	—
Ամէնէն վար գին	»	107	¾

ԲԱՑՈՒՄ 24 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սէաի Դ.	Օ. Ո.	24	14½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	—
Օսմանլըէ		—	—
Ռէժի	Օ. Ո.	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	—	—
Քաէտի Ժէնէրալ Օթթմ.	Օ. Ո.	9	23
Երկրագործական Պանքա	»	8	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3	11
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո.	4	03
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	695	—
» ժուիսանս	»	210	—
» պարտաթ.	»	497	—
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	304	—
Քարաք Կ. Պոլսոյ	»	463	50

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	4	75
» ութ օրուան	»	2	25
Ռումէլի Երկթ. »	Ֆր.	—	—
» մէկ ամսուան »		—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 փրանքնոց	ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	5
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	31
Մէթալիք	»	97	20
Ռուպլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	53

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109	35
Բարիզ 3 »	Ֆր.	22	96¼
Ֆիօրին մանտա	»	10	86¼

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ. 5 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէաի Բ.	Ա. Ո.	47	—
» » » Գ.	»	26	—
» » » Դ.) բաց.	»	22	—
) գոց.	»	22	12
Փոխառութիւն Դասապա	»	82	50
» Օսմ. 3½%	»	101	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	81
Այտընի Երկաթուղի	»	10	63
Եգիպտական միացեալ	»	109	63
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	—
Հելլենական 5%	»	38	50
Մոնոբոլ Հելլենական 4%	»	43	25
Ռանթ » 4%	»	31	25
Պուլկ. Փոխառ. 6% 1888	»	93	—
» նոր » 6% 1892	»	92	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	43¾
Դրամազեղչ	»	3	—

ՊԵՐԼԻՆ, 5 Հոկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	98	50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	111	90
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	97	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	27

ԲԱՐԻԶ, 5 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէաի Դ.) բաց.	ղրշ.	22	37
) գոց.	»	22	35
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	26	27
Օսմանլըէ	»	405	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	50
Օսմ. Ռէժի	»	283	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	548	—
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	102	35
Քաէտի Լիօնէ	»	857	—
Պանք տը Բարի	»	953	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3698	—
Իտալական Ռանթ	»	92	43
Սպանիական արտաքին	Ա. Ո.	42	92
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	29
Դրամազեղչ	»	2	—

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	ֆիօր.	47	55
» Լոնտոնի վրայ	»	120	35
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	58	30
Օսմ. Ռէժի	»	128	50

ԻԼԱՆ ԻԹԻՐՆՃԻ ՀՈՒԳՈՒԳ ՏԱՅԻՐԷՍԻ

Խըտմէթքեար Թօփալեան վէքէլը Ցովսէփին Պօղազ իչինտէ Ենիքէօյտէ Գալէնտէր ճատտէսինտէ 2 նումէրօլը սահիլխանէտէ սաքին իքէն էլէէվ իգամէթկեահը մէճհուլ պուլունան սալըդ Թիմուր եօլ խտարէսի մասլահաթկիւզարը Ալլահվէրտի Նազարէթ էֆէնտի զիմմէթինտէ պիր գըթա սէնէտ մուճիպինճէ ալաճաղը օլան 112 լիրանըն էվվէլ վէ սիրր վուգու պուլումուշ վէ պուլաճաղ մէսարիֆ մուհաքէմէէ մուգապիլ տախի 20 լիրա քի ճէման 132 լիրայի Օսմանի ալաճաղընըն թէէտիէ իսթիֆասը զըմմընտա մէտեունը միւմաիլէյհին ալէյհինէ միւթէվէֆֆա Ալլահվէրտիզատէ Անտօն պէյտէն իգաէ էյլէտիկի տաւա իւզէրինէ Պէյօղլընտա Ճատտէի Քէպիրտէ վագը 296 վէ 298 վէ 300 վէ 302 վէ 304 վէ 306 վէ 308 նումէրօլը իլէ մուրագգամ հէտիր պապ տիւքքեանընտան միւմաիլէյհ Նազարէթ էֆէնտինին միւթէսարրըֆ օլտուղը հիսսէլէրինէ վազ խյլետիկի հաճզըն թաստիքինէ վէ մէյտանը մէզգիւրըն թահլիլինէ տայիր Պէյօղլը Պիտայէթ Մահքէմէսի Պիրինճի Հուգուգ տայիրէսինտէ իգամէ խյլէտիկի տավա վէ օլպապտէ թէպլիղ օլունան տավէթնամէ իւզէրինէ մէտաունը մումաիլէյհին մահալլը իգամէթի մէճհուլ պուլունտուղը անլաշըլմըշ վէ տավէթիէ վարագասընըն պիր նուսխասը ուսուլը մուհաքէմէի հուգուգիէ գանունունըն 26ընճը մատտէսի մուճիպինճէ Մահքէմէ Տիվանխանէսինէ թալիգ իտիլմիշ վէ մուհաքէմէնին իճրասը տախի չէհրը Թէշրինի էվվէլին 15ինճի բէնչէնպիհ կիւնիւ սաաթ 6 գարարկիրընտա մուգարրէր պուլունմըշ օլտուղընտան հէվմ վէ վագթ մէզգիւրտէ մէտաունը միւմաիլէյհին մահքէմէյէ հազըր պուլունմասը վէ խասըմ թարաֆընտան մուսատտագ պիր վէքիլ կէօնտէրմէսի վէ ագսի թագտիրտէ գանունը մէզգիւրըն 145ինճի մատտէսի մուճիպինճէ հագգընտա մուամէլէի ղըյապիէ իճրա օլունաճաղը իլան օլունուր:

23 Էյլուլ 314

ԻԼԱՆ ԻՔԻՆՃԻ ՄԱՀՔԷՄԷԻ ԹԻՃԱՐԷԹ

Մուրատեան խանընտա մուգիմ Սէդրաք էֆ. Մուրատեանըն Թէպայայի տէօվլէթը ալիյէտէն մէզգիւր խանտա սաքին Մուշ Էհալիսինտէն վէ Թիւճճարտան Մանուկ Սըլըրտեան ալէյհինէ Տէրսաատէթ Իքինճի Թիճարէթ Մահքէմէսինտէ իքի գըթա էմրէ մուհարրէր սէնէտ մուճիպինճէ իգամէ էյլէտիկի 125 աղէտ լիրայի Օսմանի մաթլուպաթ խտտաասընըն ֆայիզ վէ րուսումաթ զըմմընտա թահգիմ օլունան տավէթիէ վարագասը ալէլուսուլ միւպաշիրը վասըթասը իլէ իրսալ օլունմըշ իսէ տէ, վարագայի մէզգիւր զիլըլինէ մէրգում Մանուկ Սըլըրտեանըն մէզգիւր խանտա օլմատըղը վէ իգամէթկեահը տախի մէճհուլ պուլունտըղը մէզգիւր խան օտապաշըսը թարաֆընտան էգզըլան շէրհէն անլաշըլմըշ օլմաղլէ, իլանէն թէպլիղաթը գանունիէնին իճրասը միւտտէայի թարաֆընտան թալէպ վէ իֆատէ օլունմըշ օլտուղընտան, տավայի մէզգիւրէնին 1314 սէնէսի Թէշրինի էվվէլին 14իւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 6տա փասլ ու րուիէթ օլունաճաղընտան, հէվմը ու վագթը մէզգիւրտէ միւտտէայի ալէյհ մէրգում Մանուկ Սըլըրտեանըն պիզզաթ Մահքէմէյէ մէզգիւրէյէ հազըր պուլունմասը վէ խասըմ մուսատտագ սէնէտլէ պիր վէքիլ կէօնտէրմէսի լազըմ կէլէճէկի, շայէտ կէլմէզ վէ վէքիլ տախի կէօնտէրմէզ իսէ հագգընտա մուամէլէի ղըյապիէ իճրա օլունաճաղը մալիւմ օլմագ իւզրէ, պու քէրրէ միւճէտտէտէն թահգիմ օլունան տավէթիէ վարագասը Մահքէմէնին Տիվանխանէսինէ թալիգ օլունմըշ իտիքի կիպի էվրագ հավատիսլէ վասըթասը իլէ տախի օլան իլան օլունուր:

17 Ճէմազի-իւլ էվվէլ 316
21 Էյլուլ 314

ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿՐՏԱՌԱՊԻՆ

ՀԱԶԷ, ՍԱՍՏԻԿ ՀԱՐԲՈՒԽԷ, ՑՆՑՂԱՏԱՊԷ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ԻՋՈՒԱԾՔԷ, ԹՈՂ ՓՈՒԹԱՆ ԿԱՐԴԱԼ ԱՅՍ ՀԱՏՈՒԱԾԸ

Հարբուխն երբ անխնամ ձգուի և կամ գէշ դարմանուի, շատ անգամ ցնցղատապի (պրօնշիթ) և մինչև իսկ թոքախտի կը փոխուի, հազերը կ'վերադառնան, այնչափ սաստիկ ու յաճախակի կերպով որ, հիւանդին ամբողջ կազմուածքը ցնցելով, գրեթէ այլևս անկարող կ'ընեն զայն քնանալու. բազկերակին զարկը կը սաստկանայ, անկշան ջերմութիւն մը կը կրկնապատկէ տագնապն և յաճախ այն ատեն թոքախտը կ'երևի, երբ հազերը բազմապատկուին ու թոքերը դադրելով իրենց պարտականութիւնը կատարելէ, թարախանալու աստիճանին հասնին. հիւանդութեան այս ճգնաժամին մէջ թոքին ամբողջ հիւսքերը կազմալուծուելով առիթ կուտան արեան առատ նիւթ արտադրելու դժբախտ ենթակային և կ'առաջնորդեն զայն դէպի գերեզման.

Հիւանդն անընդհատ նուաղումներ կ'ունենայ, շարունակական մելամաղձոտութեան մը կ'ենթարկուի, թուքը (պալղամ) ճերմակ և փրփրոտ կ'ըլլայ, նախ չարագուշակ երևոյթ մը կ'առնէ և վերջին շրջանին մոխրագոյն կանանչի կը դառնայ. կեանքն յամր հոգեվարքէ մը չի տարբերիր այլևս որ կը վերջանայ յանկարծական անակնկալով մը։

Անհրաժեշտ է ուրեմն զգուշանալ պարզ հարբուխէ մը որ անխնամ ձգուելով կրնայ տեւական ըլլալ, և հետզհետէ ցնցղատապի և թոքախտի փոխուիլ. ատոր համար բաւական է Կիւեոյի խայծղանէն (գաթրան) սուրճի դդալ մը խառնել գաւաթ մը պարզ ջուրի և կամ ուէ ըմպելիի մէջ ու խմել ճաշի ժամանակ. անմիջական արագութեամբ կը բժշկուի ամենասաստիկ հարբուխն և ցնցղատապն, և այս դոյզն նախահոգութեամբ կը փրկուի հիւանդը թոքախտի մահացուցիչ ճիրաններէն. այս պարագային մէջ խայծղանը կ'արգելէ թոքախտին ծաղումը, և բնութիւնն ալ օգնելով, բուժումը յաճախ յուսացուածէն արագ տեղի կ'ունենայ։ Ահաւասիկ պարզ և ուղիղ բացատրութիւն մը։

Այս դեղ որ մայրաքաղաքիս ու գաւառներու ամէն դեղարանի մէջ կ'գտնուի, ուրիշ առաւելութիւն մը ալ ունի որ աւելի ևս կը բարձրացնէ իր արժանիքը. Նկատելով որ Կիւեոյի խայծղանին իւրաքանչիւր սրուակը 12—15 լիտր ջուր կամ ըմպելիի հետ խմուելու կը բաւէ, և ենթադրելով որ մարդ օրը մէկ լիտր ջուր կը խմէ, օրական հազիւ քառասուն փր. կը ծախսուի այս դարմանին գործածութեան համար. Բացայայտ է որ գինի աժանութեան խնդիրն ոչ նուազ ազդած է հասարակութեան վրայ, անպատճառ Կիւեոյի խայծղանը Goudron Guyot գործածելու և զայն աշխարհի առջև հռչակելու համար. 2 2

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1842 ԻՆ Ի ՆԻՒ—ԵՈՐՔ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,314,000,000 ՖՐ. ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐԻ

1897 ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՍՈՅԹՔ 280,600,000 ՖՐԱՆՔ

Այժմու ապահովագրութիւնք և ցիլէանս ելեւմուտ 4 միլիառ 853 միլիոն ֆրանք Բաշխուած (Նախապատութեան դրամագլուխ) 183 900.000 ֆր.

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ բաժնետէր չունենալով ապահովագրուողները միայն կ'վայելեն թէ' ապահովագրութեան և թէ շահագործման բոլոր օգուտները։

Անփոփոխ եւ հաստատուն բաժիներ

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐ. — Ապահովագրութեան մուրհակ՝ ամբողջ կեանք քիւանս և ժամանակաւոր բաժիններով։ Մուրհակ՝ 5 0/0 պարտաթուղթ։ Մուրհակ՝ մասնակի եւ չորրորդական վճարումներու։ Մուրհակ խառն՝ ըստ կամս ամբողջ կեանք և շահ երաշխաւորեալ։ Մուրհակ՝ քոնսոլիտէ դրամագլխով եւ շահով։ Զուտ շահերու ծանուցման ցիկեանս համեմատ 10, 15, 17 և մինչև 18,39 0/0 եւլն. եւլն.

Ընդհ. Գործակալ
Հ. ՑԸ ԱՆՏՐԻՒ

Գործակալութեան վարիչ
ԱԼՊԵՐԴ ԱԼԵՕՆՃԻԶԵԱՆ

Պոլիս, Ղալաթա-Գաբու Իպլէր Պէյ Խան

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ե՛ՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն ժամանակաւոր փոխադրուած են Նօթր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1 ին ամբողջովին երաշխաւորեալ երաշխաւորութեան պահեստի գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'ընէ՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898 ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897 էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, որք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոց կ'պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կ'վերադարձուին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, եւ կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզ համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեք հաստատեալ գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տոկոսաբերներու եւ ապրելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու ապահովեալ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Աւելի քննադատական տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ.-Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՏՔԴ. Ն. ԹԱԲԹԱՍ

Անդամ Փրանս. խաչափողաբանական, անգարոնական և ականջաբանական ընկերութեան ի Բարիզ, օգնական բժիշկ Բարիզի հիւանդ աղայոց ականջի, քիթի եւ խաչափողի հիւանդանոցին, և վիրաբոյժ նոյն հիւանդութեանց Ս. Ժորժի համազգային հիւանդանոցին մէջ.—Ֆրանսայի, Պրիւսէլի և Գերմանիոյ մէջ երկար տարիներ պարապած ականջի, քիթի և խաչափողի հիւանդութիւններով, վերջին մեթոտներով կ'դարմանէ խլութիւնն, ականջի վազելն՝ հինցած ալ ըլլայ, խլլուքը, գլխու պտոյտը, գլխու ցաւերը, քթի խցումն և գէշ հոտր, քթի և կոկորդի ուռեցուցութիւնն, ականջի, քթի և խաչափողի մէջ բուսած միսերը, ձայնի կերկերումը կամ մարիլն, և քիթի և խաչափողի ափրօդիտեան ախտն և հիւծախտը. Նոյնպէս կ'բուժէ նաև անդամալուծութիւններն և ջղացաւերն և անկարողութիւնը. Կէս օրէ վերջ իր տան մէջ Բերա Պրուսա փողոց Թիւ 1. Եշ. աղքատներն ձրի. 20—13

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Արեւելեան Գիծեր Բանող
շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Բըրժիըն	3000
Լանգասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անադոլուըն	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալպանիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Ֆոլէըրնիան	3700	Մինհօ	00
Վավօնիան	3700	Օրեգոն	800
Ֆլամինիան	3700	Լիպեան	800
[illegible]	3500		

«Ֆլավիըն» շոգ. Նաւ. Լոնտոնէն քիչ օրէն Լիվըրփուլ կ'երթայ։
«Արապիան» շոգ. Նաւ. Սթամպոլէն Լիվըրփուլ կ'պատասխ ընդհ. վաճառքով դէպ ի 6 Հոկտ.

Ապրանք ու երեւէն կ'խնդրուի [illegible] բեռնագիրներ [illegible] Ղալաթիա մաքսատունէն հանելու համար միջոց հրաժանքը [illegible] ժամանակէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

DRAGÉES
DE FER RABUTEAU
ՌԱԲԻՒԹՕԻ ԵՐԿԱԹԱՒԱՌ
ՇԱՔԱՐԱՀԱՏՆԵՐ

Երկաթախառն դեղերու ամէնէն գերազանցն է.

Կ'բժշկէ.

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ու ՏՂԱՅՈՑ և ԿԱՆԱՆՑ ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.

SIROP D'AUBERGIER
ՕՊԷՐԺԻԷԻ ՕՇԱՐԱԿ

Կ'բուժէ.

ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ԻԶՈՒԱԾՔԸ և ՊՐՕՆՇԻՏԸ. Տղայոց համար մասնաւորապէս անփոխարինելի դեղ մ'է։

SANTAL CLIN
ՍԱՆԹԱԼ ՔԼԷՆ

Կ'բուժէ.

ՀԻՆ և ՆՈՐ ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ ու ՀՈՍՈՒՄ ները։

Սանթալ Քլէնի ճշմարիտ ջարսիւլները փնտռեցէք.

Օրական 8—12 հատ կ'առնուի։

LIQUEUR LA VILLE
ԼԱՎԻԼԻ ԸՄՊԵԼԻ

ՅՕԴԱՑԱՒԻ և ՅՕԴԱՑԻՆ ԿԱԹՈՒԱԾԻ համար փորձուած միակ դարման։

Այս դեղերը կ'ծախուին Թուրքիոյ ընդհանուր դեղարաններուն մէջ։ 52—45

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ին կայս. Հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան պալատը, Մեծ Մոր քայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. —
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ց. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ
(Հին Մալթայական փողոց)

Ընդհ. Գործակալութեան համար
ԹԷՕՏՈՐ ԲԸՐԸՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնը ՓՈԽԱԴԱՐՁԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և բնակարաններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Գանչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 20, 21, 22

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Բարձր դասու ընկերութիւններու մէջ տեսակ մը գարեջուր կ'գործածեն, որ մարդուս քաղցր հաճոյք մը պատճառելով ստամոքսը կ'առողջացնէ և մարսողութիւնը կատարելապէս կ'դիւրացնէ։ Ուրեմն պատճառաւ առաջ եկած անհանգստութիւն անմիջապէս կ'բժշկուի այս գարեջուրին շնորհիւ և մարդ նոր կեանք եւ ոյժ կ'ստանայ։ Հասարակութեան ծանօթ է այս գարեջուր և աշխարհի ամէն կողմ բժիշկներն ստամոքսի հիւանդութեանց և դժուարամարսութեան համար միայն այս գարեջուրը կ'յանձնարարեն որուն անունն է «Էքսբըրթ տը Մալթ Ֆրանսէ Տէժարտէն»։ Ներսբոլորեան առաջ Տէժարտէնի գարեջուրէն մէկ կամ երկու գաւաթ խմելով մարդս թէ' յոյժ կ'ախորժի և թէ ստամոքսին առողջութեանը ծառայած կ'ըլլայ. Երումնեաւ գործածել սկսելուն պէս ախորժակը կ'բացուի, կերածը դիւրաւ կ'մարսէ, քունը կ'կանոնաւորուի, և մարմինը կ'զօրանայ. Փափկաճաշակ անձանց և ստամոքսի հիւանդութենէ նեղուողներու կը յանձնարարուի որ փոխանակ տարբեր գարեջուր գործածելով ստամոքսնին խանգարելու, Տէժարտէնի գարեջուրէն գործածեն, որ թէ իրենց զուարթութիւնն պիտի պատճառէ և թէ ստամոքսնին առողջ պիտի պահէ։ Կը ծախուի ամէն դեղարաններու, դեղավաճառանոցներու և մեծ նպարավաճառանոցներու մէջ. ՏԷԺԱՐՏԷՆ անունը չկրող շիշերը կեղծ են։ 13—10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. $3^1/_2$. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի
Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսական ճիշտ 12 ղրշ.ի հաշւով։

Իւրաքանչ թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Ան որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ և այլ գրութիւնք ետ չեն տրուիր.

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Թ° 23,'25, Բաբը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (41)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Թ.

Վարդենի՝ գիշեր ցորեկ Մրայոնեանի վրայ կ'խորհէր այլեւս։

Այն խոլոտ աղջիկն, որ երիտասարդներու կողմէ իրեն մատուցուած պաշտումներուն, հիացումներուն, քննումներուն, հառաչներուն, դարպասներուն անտարբերութեամբ միայն պատասխանելու սովորոյթն ունէր, հիմա բոլորովին Մրայոնեանի յիշատակներուն անձնատուր եղած, բուռն տենչ մը կ'զգար կրկին տեսնելու Բերա Բալասի հերոսն ու անոր հմայիչ քաղաքավարութիւններն ուսումնասիրելու։ Մասնաւոր հրապոյր մը կ'գտնէր երիտասարդ դրամատէրին վրայ եւ այնպէս կ'կարծէր որ, անիկա բացառիկ յատկութիւններով օժտուած է բնութենէն։ Ստո՛յգ որ սակայն, պէտք եղածին պէս չէր կրնար պատկերացնել անոր դէմքն երեւակայութեանն առջեւ և հարիւր անգամ կ'ղջար, երեւոյթին մէջ զայն լիուլի դիտած չըլլալուն համար։

—Թէ ինչո՞ւ այսչափ կ'զբաղէր Մրայոնեանով. հաստատ պատասխան մը չէր կրնար տալ, միայն սա բացայայտ էր որ ժամ մը չէր կրնար անցնել, առանց մէկ քանի անգամ երիտասարդը վերյիշելու։

Եթէ մանկամարդ աղջիկն, առաջին առթիւ քիչ մը համակրութիւն գոյացուցած էր երիտասարդ դրամատէրին նկատմամբ, երեւոյթէն վերջ՝ հասարակութեան մէջ շրջած տարաձայնութիւններն ու Օր. Տուեանի բամբասանքներն, աստիճանաբար հրահարած էին իր մէջ բունկած կայծն, որ երթալով մեծ համեմատութիւններու բարձրանալով, հիմա բոլորովին անդիմադրելի վիճակի մը հասած՝ հալումաշ ընել կ'սպառնար խեղճ կոյսին գլխիչ գեղեցկութիւնը։

Գառնակերտեաններու սպասուհին՝ Սուրբիկ եւ իր շաղակրատութիւններով՝ ոչ նուազ դեր ունեցած էր այս սիրային դէպքին մէջ. որովհետեւ Վարդենի պզտիկուց ի վեր այս կնոջ ձեռքը մեծցած ըլլալով, մասնաւոր սէր կ'տածէր անոր նկատմամբ, և ինչ որ այլեւայլ նկատումներով պահել ուզէր ընտանեկան անդամներէն, բնաւ չէր քաշուեր Սուրբիկին յայտնելու։ Ուստի երեւոյթէն վերադարձին ամէն բան խոստովանած էր սպասուհիին և այս վերջինն ալ իրեն օրակարգ ընտրելով Մրայոնեանն, ամէն օր նոր նոր լուրեր կ'ծովրէր ասկէ անկէ ու օրիորդին հաճելի ըլլալու համար, նպաստաւոր յաւելումներով կ'պատմէր զանոնք իր տիրուհիին. և այսպէս՝ երիտասարդ դրամատէրին յիշատակը միշտ վառ կ'մնար Վարդենիի սրտին մէջ։

Բայց օրերը կ'սահէին և Մրայոնեան չէր հանիր իր յայցելութեամբ պատուել Գառնակերտեանները։

—Արդեօք հրաւէրի՞ կ'սպասէ, արդեօք անունական տարաձայնութիւններն անոպա՞ստ ազդած էին երիտասարդին, արդեօք խօ՞սք խառնած էին։

Այս կարգի հարիւրաւոր հարցեր կ'յեղյեղուէին Գառնակերտեան ընտանեաց մէջ և ոչ ոք կրնար որոշ կարծիք մը յայտնել Պ. Սուրէն Մրայոնեանի յապաղած այցելութեանը մասին։ Երիտասարդ դրամատէրին այս ընթացքն, ամէնէն աւելի վիշտ ազդած էր հայր և որդի Գառնակերտեանի, որք Վահրամի մատը տեսնելով այս յապաղման մէջ, սաստիկ գրգռուած էին անոր դէմ։ Իսկ Վարդենի՝, հարկ է ըսել թէ, հիւանդ ըլլալու աստիճան յուսահատած, աշխարհքի վրայ նայելու սիրտ չունէր։

—Ինչո՞ւ չէր այցելեր զիրենք. ի՞նչ անցած դարձած էր երեւոյթէն ի վեր։ Մանկամարդ աղջիկը գիշեր ցորեկ ուղեղը ճաթեցնելով չէր կրնար համոզիչ պատասխան մը գտնել այս հարցերուն։

Երեկոյ մը, երբ Վարդենի կարդալու պատրուակով իր սենեակն առանձնացած՝ կրկին Մրայոնեանի վրայ կ'խորհրդածէր, սպասուհին ներս մըտնելով.

—Ինչ քաշուեր կ'մտմտաս, հանըմ, ըսաւ.

—Ինչ ընեմ Սուրբիկ, պատասխանեց օրիորդը, կոտրած սրտով մը։

—Խաթրերնիդ չմնայ ամմա, իրաւ որ դուք տունով հոգով խենդ էք, յարեց սպասուհին. ի՞նչ կայ սուգերու մէջ թաղուելիք, աստուծու փառք չտա՞ս որ ասանկ մէկը հաներ է դիմացդ.

—Պարապ խօսքեր մ'ըներ Սուրբիկ, մենք մեզի առեր ծախենք կոր, բայց ո՞ւր է, դիմացի կողմէն ձայն մը կա՞յ։

—Կենէ կ'ըսեմ, քա աս հարուստներուդ ամէնքդ ալ ասանկ էք. «հրեկ կ'ուզեմ հիմա կ'ուզեմ»։

—Անանկը չէ Սուրբիկ, ըսաւ Վարդենի ծիծաղելով, աշխարհքին բերանն ինկանք կ'առնէ կոր, պիտի առնէ. ո՞ւր է ոչ գացող կայ, ոչ ալ եկող, հիմա ի՞նչ պիտի ըսեն։

—Մեր գեղը կ'ըսեն որ, «աղքատը ջաղացքէն գալուն սպասեր է, հարուստը փուռէն գալուն չէ սպասեր» քանի՞ օր եղաւ իրար տեսնալնուդ, կեցէք նայինք։

—Բայց այսչափ ուշանալն աղէկի նշան չէ, վաղն ալ կ'տեսնես որ ձգեր գացեր է։

—Բա խե՞նդ, քեզի տեսնողը քիչ մը դժուար կ'ձգէ կ'երթայ. տղան խելքը պիտի տայ վրադ կ'ըսեն կոր։

—Բայց ինքը բան մը ըսած չունի դեռ. ատոնք ուրիշներուն խօսքերն են։

—Ասանկ բաները առնողը ծախողը չգիտցած, հեռուէն նայողները կը հասկնան, դուն հոգդ մ'ըներ, Ֆուլիկ հանըմն ալ ան գիշեր հոն է եղեր, է ասանկ սէր չեմ տեսած կ'ըսէ, նստաւ ելաւ Մրայոնեանի խելքը միտքը հանըմիդ վրայ էր, իրաւ տղան վարպետութիւն ծախել կ'ուզէր կոր ամմա, ամենքնիս ալ հասկցանք կ'ըսէ։

—Աղէ՛կ, մենք ալ այնպէս կ'կարծէինք, բայց հիմա յայտնի եղաւ որ սխալեր ենք, և կամ գացած խօսք խառնած են։

—Ո՞րին բերնին է ինկեր խօսք խառնել, ի՞նչ պիտ ըսեն, փառք Աստուծոյ ի՞նչդ պակաս է։

—Անոնք պակասութիւն շատ կը գտնեն հոգտ մըներ դուն, քանի որ Բոյէն Վահրամն ու չորցած աղջիկը քիթերնին մէջ մնացուցած են, ամէն բան կրնան ընել։

—Հոգտ էր հասե՞ր, տղան չկյարէ՞ որ Վահրամ ասքան տարիէ եսին կը պտըտի. անոր խօսքին կուտա՞յ հիչ։

—Անոր չհաւատայ նէ մեւսին կը հաւատայ։

—Օր. Տուեա՞նին։

—Այո՛։

—Ո՛չ, կրօղս տանի. ան սաղայէլին խօ՞սքը կըլլայ. քա պարապ մտմտուքներով սիրտդ մի հատցըներ, ես Մրայոնեանն որ գիտեմ նէ, անանկ մարդոց խօսքով ասկից հոն չերթար։

—Ինչո՞ւ չգար կոր հապա։

—Մարդ չէ՞, պէյքի աս չարաթու չգար նէ գալ չարթու կ'ուգայ, ինչ գիտես պէյքի անիկայ ալ սայղի մ'ունի. Ան չէ ամմա քանի՞ օր եղաւ իրարու հետ տեսնուելնուդ։

—Եօթը օր։

—Ո՞ր ծառքովս խաչ հանեմ, Անունն Հօր եւ Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ ըսաւ սպասուհին, երեսը խաչակնքելով. լաղն ալ պիտի գիտնայ որ, ամիսներ անցեր են տէ՛ չէ եկեր. Ելի՛ սիրտդ մի ծաեր եյի՛. Ես վաղն առտու Ամենափրկիչ մոմ մը վառեմ ինշալլահ չարը բարին կը դարձնէ Աստուած։

Եւ սպասուհին ուրիշ շատ մը մխիթարական խօսքեր արտասանելէ վերջ մեկնեցաւ. Իսկ Վարդենի ծնողացը քով իջաւ, որոնք փոքրիկներն իրենց չուրջ բոլորած, անոնցմով կ'զուարճանային։ Գառնակերտեան աղջիկը տեսնելուն պէս,

—Ո՞ւր ես Վարդենի, զաւակս գոչեց, նշանակալից ծիծաղով մը։

—Հոս եմ հայրիկ, պատասխանեց այս վերջինը։

—Քանի մը օրէ փոփոխութիւն մը նշմարեմ քու վրադ, հիւա՞նդ ես ինչ. երբ տեսնամ, սանկ քովս եկուր, ես քու հիւանդութիւնդ աղէկ կ'հասկնամ։

Վարդ. ՞կարմրութիւն մը ողողեց մանկամարդ աղջկան թարմ այտերն ու հօրը քով նստելով սկսաւ խօսակցիլ անոր հետ։

Ասկէ անդին շատ մը երրորդական խօսակցութիւններէ վերջ. Գառնակերտեան լռութեամբ մը։

—Ինչպէս որ հիմայ մորդ ըսի, քեզ ալ կ'պատուիրեմ զաւակս, պէտք է ծանր ընդունելութեան մը պատրաստ գտնուիք. ըսաւ։

—Հի՞ւր պիտի ունենանք հայրիկ, հարցուց աղջիկը թրթռուն ձայնով մը։

Շար.